

Sijoittamisen ja rahapelaamisen välinen suhde Haaga-Helian liiketalouden opiskelijoilla

Juha Leikas

Tekijä(t) Juha Leikas	
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Sijoittamisen ja rahapelaamisen välinen suhde Haaga-Helian liiketalouden opiskelijoilla	Sivu- ja liitesivumäärä 48 + 4
<p>Suomalaiset ovat maailman neljänneksi eniten rahapelejä pelaava kansa. Samalla sijoittamisessa olemme selvästi jäljellä esimerkiksi rakasta naapurimaatamme Ruotsia. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, millainen on sijoittamisen ja rahapelaamisen välinen suhde Haaga-Helian liiketalouden opiskelijoilla ja verrata sitä keskimääräiseen suomalaiseen. Työlle asetettujen alaongelmien avulla on tarkoitus saada selville, miten paljon he käyttävät kuukausittain rahaa sijoittamiseen ja rahapelaamiseen sekä, mitkä ovat syyt valintojen taustalla.</p> <p>Työn teoreettinen viitekehys on jaettu sijoittamisen ja rahapelaamisen osa-alueisiin. Teoriaosuuden ensimmäisessä luvussa keskitytään yleisimpiin sijoitusinstrumentteihin, sijoittamisen tuotto- ja riskisuhteeseen sekä suomalaiseen sijoittamiskulttuuriin. Teoriaosuuden toisessa luvussa taas keskitytään monopoliasemassa olevan rahapeliyhtiö Veikkauksen historiaan, monopoliasemaan ja taloudellisiin lukuihin, ulkomaisiin rahapelisivustoihin, rahapelaamisen tuotto- ja riskisuhteeseen sekä suomalaiseen rahapelikulttuuriin.</p> <p>Tutkimus toteutettiin kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusmenetelmää hyödyntäen. Aineisto kerättiin sähköisellä Webropol-kyselylomakkeella lokakuussa 2020 Haaga-Helian Pasilan ja Porvoon kampuksilla vuosina 2016–2018 aloittaneilta liiketalouden opiskelijoilta.</p> <p>Tutkimustulosten perusteella voidaan todeta, että Haaga-Helian liiketalouden opiskelijan sijoittamisen ja rahapelaamisen välinen suhde on erittäin positiivinen verrattuna keskimääräisen suomalaiseen. Sijoittamiseen käytetään 16 kertaa enemmän rahaa kuin rahapelaamiseen. Kuukausittain sijoituksiin menee keskimäärin 89,82 euroa, kun samalla aikajaksolla rahapeleihin kuluu ainoastaan 5,61 euroa. Selvästi tärkeimpänä syynä sijoittamiselle oli taloudellisen puskurin luominen, kun taas rahapelien pelaamisessa tärkeimmäksi syyksi nousi se, että kyseessä on hauska ja jännittävä harrastus.</p>	
Asiasanat Sijoittaminen, rahapelaaminen, osakkeet, rahastot, Veikkaus	

Sisällys

1	Johdanto.....	1
1.1	Opinnäytetyön tavoitteet ja rajaukset.....	1
1.2	Opinnäytetyön rakenne ja menetelmä.....	2
2	Sijoittaminen.....	3
2.1	Osakesijoittaminen.....	3
2.2	Rahastosijoittaminen.....	5
2.2.1	Korkorahastot.....	6
2.2.2	Yhdistelmärahastot.....	6
2.2.3	Osakerahastot.....	7
2.2.4	Indeksirahastot.....	7
2.2.5	ETF-rahastot.....	8
2.3	Sijoittamisen tuotto- ja riskisuhde.....	8
2.4	Suomalainen sijoittamiskulttuuri.....	10
3	Rahapelaaminen.....	13
3.1	Veikkauksen historia ja monopoliasema.....	13
3.2	Veikkauksen taloudelliset luvut.....	14
3.3	Ulkomaiset rahapelisivustot.....	16
3.4	Rahapelaamisen tuotto- ja riskisuhde.....	17
3.5	Suomalainen rahapelikulttuuri.....	19
4	Tutkimusmenetelmä ja tutkimuksen toteutus.....	21
4.1	Tutkimuksen tavoite ja kohderyhmä.....	21
4.2	Tutkimusmenetelmän valinta ja perustelut sekä tutkimusaineiston kerääminen...21	
5	Tulokset.....	24
5.1	Taustamuuttajat ja nettotulot.....	24
5.2	Sijoittaminen.....	27
5.3	Rahapelaaminen.....	30
5.4	Yhteenveto.....	36
6	Pohdinta.....	40
6.1	Johtopäätökset ja jatkotutkimusehdotukset.....	40
6.2	Tutkimuksen luotettavuus ja eettiset periaatteet.....	41
6.3	Opinnäytetyöprosessin ja oman oppimisen arviointi.....	42
	Lähteet.....	45
	Liitteet.....	50

1 Johdanto

Suomalaiset ovat tunnetusti rahapelikansaa, olemme maailman neljänneksi eniten pelaava kansa (EHYT ry 2020a). Vuonna 2017 suomalaiset käyttivät Veikkauksen rahapeleihin 3,2 miljardia euroa ja tuosta summasta puuttuu siis vielä ulkomaisille pelisivustoille käytetyt rahat (Veikkaus 2018, 14). Saman vuoden aikana osakkeisiin ja rahastoihin sijoitettiin uutta rahaa vain alle 2 miljardia, jolloin ero näiden kahden välillä muodostuu mielestäni huolestuttavaksi, kun otetaan huomioon pitkän aikavälin tuotto-odotukset sekä rahapelien että sijoittamisen osalta (Tilastokeskus 2018). Sijoittamisessa tuotto-odotus on useimmiten pitkällä aikavälillä positiivinen, kun taas rahapelaamisessa voitolle jäämisen mahdollisuudet ovat häviävän pienet. Tämän lisäksi rahapelaaminen aiheuttaa riippuvuutta ja voi johtaa vakaviin taloudellisiin ongelmiin, kun taas säännöllisen ja pitkäjänteisen sijoittamisen lisääntymisestä olisi suomalaisten tulevaisuudelle merkittävää hyötyä vaurastumisen ja kansantalouden kehittymisen kannalta.

Sijoittamista ja rahapelaamista on molempia tutkittu paljon, mutta harvemmin mietitään niiden vaikutusta toisiinsa. Molemmat ovat asioita, joilla tavoitellaan rikastumista, huolettomampaa huomista tai jännitystä arkeen. Uskon, että sijoittamisesta kiinnostuneet pelaavat melko vähän rahapelejä, kun taas rahapeleihin paljon rahaa laittavat tuskin ovat kiinnostuneita sijoittamisesta. Molempiin käytetään rahoja, jotka jää yli pakollisten menojen jälkeen ja tällöin valinta painottuu jompaankumpaan. Tämän vuoksi haluan opinnäytetyössäni vertailla nimenomaan näiden kahden keskinäistä suhdetta.

1.1 Opinnäytetyön tavoitteet ja rajaukset

Tämän opinnäytetyön tutkimusongelmana on: miten Haaga-Helian liiketalouden opiskelijoiden sijoittamisen ja rahapelaamisen välinen suhde eroaa keskimääräisestä suomalaisesta? Tavoitteenani on saada selville, onko liiketaloudellisella koulutuksella merkitystä sijoittamiseen ja rahapelaamiseen kohdistuvissa valinnoissa. Hypoteesini on, että liiketalouden koulutuksen saavilla olisi parempi tietämys sijoittamisen hyödyistä ja siitä, miten esimerkiksi korkoa korolle-ilmiö toimii, jolloin myös valinnat mukailisivat sitä ja se näkyisi positiivisesti sijoittamisen ja rahapelaamisen välisessä suhteessa verrattuna keskimääräiseen suomalaiseen.

Tutkimusongelma jakautuu seuraaviin alatutkimusongelmiin:

1. Miten paljon rahaa opiskelija käyttää keskimäärin sijoittamiseen tai rahapelaamiseen kuukausittain?
2. Miksi opiskelija sijoittaa tai pelaa rahapelejä?

Opinnäytetyössä käsitellään sijoittamisen osalta osake- ja rahastosijoittamista. Muut sijoittamismuodot, kuten asuntosijoittaminen, on siis rajattu pois. Rahapeliin osalta vertailussa keskitytään pääosin Veikkauksen peleihin, koska niistä on saatavilla luotettavaa ja tarkkaa tilastotietoa. Ulkomaisille pelisivustoille käytettäviä rahoja käydään erikseen läpi niin teoriaosuudessa kuin tutkimustuloksissa ja niiden osalta vertailu on lyhyempi. Opinnäytetyön osana teetetävän kyselyn kohderyhmäksi on rajattu Haaga-Helian vuosina 2016–2018 Pasilan ja Porvoon kampuksilla aloittaneet liiketalouden opiskelijat.

1.2 Opinnäytetyön rakenne ja menetelmä

Opinnäytetyö on rakennettu Haaga-Helia ammattikorkeakoulun perinteisen opinnäytetyörakenteen mukaisesti eli työ koostuu johdannosta, viitekehystä, tutkimusosuudesta sekä pohdinnasta. Johdannossa käydään läpi taustaa, jonka perusteella työn aihe on valittu sekä esitellään tutkimuksen tavoitteet ja rajaukset.

Teoriaosuus on jaettu kahteen osaan, joista ensimmäinen pääluke keskittyy sijoittamiseen liittyviin aiheisiin ja toisessa pääluvussa keskitytään rahapelaamista koskeviin aiheisiin. Sijoittamisen osalta käydään läpi osake- ja rahastosijoittamista sekä yleisimpiä sijoitustuotteita. Rahapeliin osalta käsitellään Veikkausta ja sen monopoliasemaa sekä ulkomaisten pelisivustojen roolia Suomen markkinoilla. Lisäksi molemmissa luvuissa käsitellään tuottojen ja riskien välistä suhdetta sekä suomalaista sijoitus- ja rahapelikulttuuria.

Tutkimusosuudessa esitellään käytetyt menetelmät sekä työn toteuttamisen eri vaiheet. Opinnäytetyö suoritetaan kvantitatiivisena tutkimuksena, joka perustuu kohderyhmälle sähköpostitse lähetettyyn Webropol-kyselylomakkeeseen ja sitä kautta kerättyjen tietojen analysointiin. Valitsin kvantitatiivisen tutkimusmenetelmän, sillä haluan saada kohderyhmästäni, eli Haaga-Helian liiketalouden opiskelijoista, mahdollisimman edullisesti tarkasti luvuiksi muunnettavaa tietoa, jolloin tulokset ovat vertailukelpoisia koko Suomen kansan keskimääräisiin lukuihin. Kun tutkimuksen vaiheet on käyty läpi, esitetään tutkimuksen tulokset ja laaditaan niistä yhteenveto. Opinnäytetyön päättävässä pohdintaosuudessa tehdään johtopäätöksiä tuloksista, ehdotetaan mahdollisia jatkotutkimusaiheita ja käydään läpi tutkimuksen luotettavuutta sekä eettisten periaatteiden noudattamista. Näiden lisäksi pohdintaosuudessa arvioidaan omaa oppimista sekä opinnäytetyöprosessissa onnistumista.

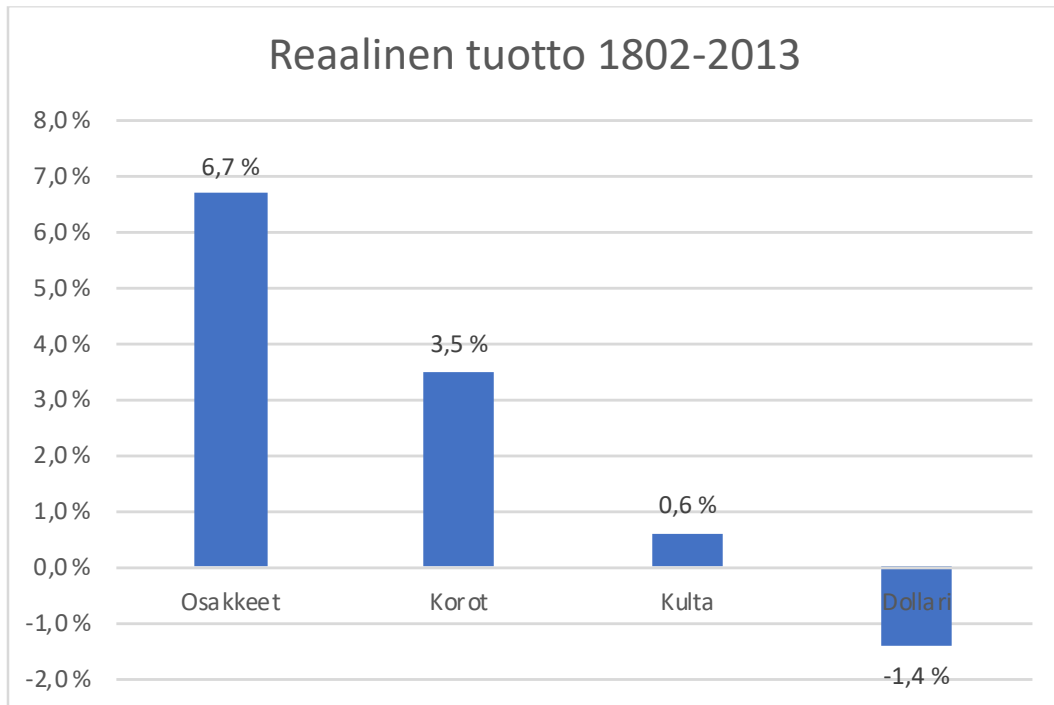
2 Sijoittaminen

2.1 Osakesijoittaminen

Osakeyhtiöitä on olemassa sekä julkisia että yksityisiä, mutta tässä opinnäytetyössä keskitytään julkisiin osakeyhtiöihin, joihin kenellä tahansa osakesijoittajalla on mahdollisuus päästä omistajaksi. Osakkeella tarkoitetaan omistusosuutta jostakin yhtiöstä. Osuus on yhtä suuri kuin sijoittajan omistuksessa olevien osakkeiden osuus koko yhtiön yhteenlasketusta osakemäärästä. Osakkeen omistaminen oikeuttaa osinkoon ja yhtiökokouksiin osallistumiseen. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2019, 76.)

Osakesijoituksen tuotto muodostuu sekä osingosta että arvonnoususta. Osinkoa, eli yhtiön omistajilleen maksamaa voitto-osuutta, maksetaan joko yhden tai useamman kerran vuoden aikana, mutta arvonnousu tapahtuu useimmiten vuosien mittaan, joten osakesijoittamiseen kannattaa suhtautua pitkän aikavälin toimintana. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2019, 76-78.)

Osakkeet ovat pitkällä aikavälillä olleet kaikkein tuottavin sijoituskohte. Lyhyen aikavälin sijoituksena osakkeet ovat kuitenkin riskialttiita sijoituksia, sillä niiden suhdannevaihtelut voivat olla hyvin suuria. Osakesijoittamisessa on siis valmistauduttava siihen, että suhdanteet ja kurssit nousevat ja laskevat, mutta mitä pidempään osakkeita omistaa, sitä todennäköisemmin niiden arvo nousee. Menneiden vuosien tuotto ei ole tae tulevasta menestyksestä. (Pörssisäätiö 2017, 4.) Kuviossa 1 on esitetty, mitä eri omaisuusluokat ovat keskimäärin vuosittain tuottaneet yli 200 vuoden aikana Yhdysvalloissa. Tuotot ovat esitetty reaalitytuottoina, eli niissä on otettu inflaatio huomioon. Osakkeet ovat siis tuottaneet keskimäärin 6,7 prosenttia vuodessa verrattuna toiseksi tuottavimpaan omaisuusluokkaan, eli korkoihin, jotka ovat samassa ajassa tuottaneet keskimäärin 3,5 prosenttia vuodessa. Mikäli rahojaan on päättänyt pitää patjan alla tai nykymaailmassa pankkitilillä, on inflaatio syönyt varallisuudesta keskimäärin 1,4 prosenttia vuosittain. Jeremy J. Siegel on klassikkokirjassaan *Stocks for the Long Run* kuviossa 1 esitettyjen tuotto prosenttien avulla havainnollistanut, miten yhden dollarin sijoitus olisi kasvanut aikojen saatossa. Mikäli vuonna 1802 olisi sijoittanut yhden dollarin osakkeisiin, olisi sen arvo vuoteen 2013 mennessä kasvanut 930 550 dollariin. Vertailun vuoksi korkomarkkinoille sijoitettu dollari olisi samalla aikajaksolla kasvanut 1 505 dollariin, kun taas taskussa saman dollarin arvo olisi laskenut 0,052 dollariin. (Siegel 2014, 378.)

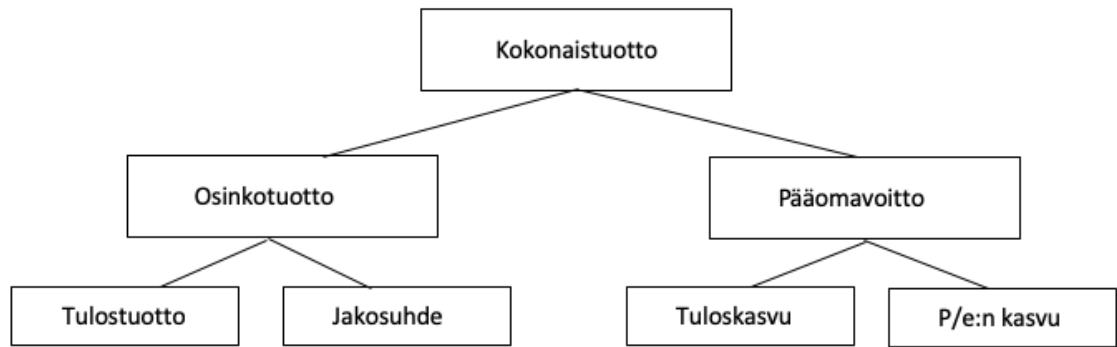

Kuvio 1. Omaisuuslajien reaalin tuotto 1802-2013 (mukaillen Siegel)

Osakkeet voi luokitella yksinkertaistettuna kasvu- ja arvo-osakkeisiin. Kasvuosakkeisiin lukeutuvat yhtiöt, joiden liikevaihto kasvaa nopeasti. Niiden osakkeet saattavat olla hyvinkin volatiileja eli kurssimuutokset tapahtuvat nopeasti ylös ja alas. Yhtiöt kasvavat nopeasti ja ne investoivat käytettävissä olevat rahat omaan kasvuunsa, joten ne maksavat usein joko pientä osinkoa tai eivät maksa osinkoa ollenkaan. Tällöin kasvuosakkeiden kohdalla tuotto-odotus perustuu lähes täysin arvonnousuun. (Pörssisäätiö 2017, 17.)

Arvo-osakkeet taas käyttäytyvät kasvuosakkeita vakaammin. Niiden kurssit eivät nouse yhtä kovaa vauhtia, mutta toisaalta ne myös pitävät arvonsa paremmin laskumarkkinan aikana. Arvoyhtiöt ovat yleensä hyviä osingonmaksajia ja luokkaan kuuluu usein öljy-, sähkö- ja rahoitusalan yhtiöitä, joille on kysyntää sekä nousu- että laskusuhdanteiden aikana. Lisäksi perinteisen teollisuuden, kuten metsä- ja metalliteollisuuden, yhtiöt luokitellaan usein arvo-osakkeiksi. Tuotto-odotus niiden kohdalla perustuu siis yleensä arvonnousun sijaan hyvään osinkotuottoon. (Pörssisäätiö 2017, 18.)

Riippumatta siitä, sijoittaako kasvu- vai arvo-osakkeisiin, muodostuu osakesijoituksen kokonaistuotto kuviossa 3 määritellyistä osa-alueista ja niiden yhdistelmästä. Kokonaistuottoon vaikuttavat siis sekä osinkotuotto että pääomavoitto. Osinkotuotto muodostuu yhtiön tulostuotosta sekä osingon jakosuhteesta, kun taas pääomavoitto muodostuu yrityksen tuloskasvusta sekä P/e-luvun kasvusta. P/e-luku kertoo, miten suureksi markkinat arvostavat yhden yhtiön tekemän tuloseuron. (Hämäläinen & Oksaharju 2016, 205.)

Kuvio 2. Osakesijoituksen kokonaistuoton muodostuminen (mukaan Hämäläinen & Oksaharju)

2.2 Rahastosijoittaminen

Sijoitusrahastolla tarkoitetaan erilaisiin arvopapereihin sijoittavaa rahastoa, jonka omistavat rahasto-osuuksia ostaneet sijoittajat. Sijoitusrahasto voi sijoittaa politiikkansa mukaisesti esimerkiksi osakkeisiin tai joukkolainoihin tai yhdistellä eri omaisuusluokkia. Rahastojen tuotto perustuu kunkin rahaston sisällä olevien sijoitusten tuottoihin eli korkotuottoihin, osinkoihin sekä sijoituskohteiden arvonnousuun tai -laskuun. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2019, 116.)

Rahastojen kohdalla tuottojen jakamisen osalta voi olla kahdenlaisia rahasto-osuuksia, tuotto- sekä kasvuosuuksia. Tuotto-osuudella tarkoitetaan sitä, että esimerkiksi rahastoon vuoden aikana kertyneet osinkotuotot jaetaan omistajille ja näin ollen osinkotuottojen osuus vähenee rahasto-osuuksien arvosta. Kasvuosuuksissa taas kaikki tuotot lisäävät rahasto-osuuksien arvoa ja omistajille ei jaeta voittoa, kuin vasta silloin, jos omistaja myy rahasto-osuutensa. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2019, 117.)

Rahastosijoittamisen suurin etu suhteessa suoraan arvopaperisijoittamiseen on riskien hajauttaminen. Sijoittajan ostaessa rahasto-osuuksia, hankkii hän automaattisesti rahaston sääntöjen mukaisesti hajautetun sijoitussalkun. Rahastojen kautta voi huolettomammin sijoittaa myös sellaisiin kohteisiin, joita ei itse täysin ymmärrä tai joihin ei muuten olisi pienellä pääomalla edes mahdollista sijoittaa, kuten joukkovelkakirjalainoihin tai kiinteistöihin. Rahastoissa on joko aktiivinen salkunhoitaja tai ne seuraavat tiettyä indeksiä, joten rahastosijoittajan ei myöskään tarvitse samalla tavalla seurata markkinoita tai yksittäisiä yhtiöitä kuin esimerkiksi suoran osakesijoittajan, sillä salkunhoitaja tekee päätökset sijoittajan puolesta. Sijoitusrahastoihin pääsee usein sijoittamaan jo hyvinkin

pienellä summilla, joten ne soveltuvat mainiosti henkilölle, jolla ei ole laittaa kerralla suuria summia sijoituksiin. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2019, 118.)

Kullakin sijoitusrahastolla on vahvistettu sijoituspolitiikka, jonka mukaan se sijoittaa rahasto-osuuksien merkitsijöiltä saamansa varat. Sijoitusrahastodirektiivin piirissä oleville sijoitusrahastoille laki asettaa yksityiskohtaiset määräykset rahaston toiminnasta. Ne saavat muun muassa sijoittaa enintään 10 prosenttia varoistaan saman liikkeeseenlaskijan arvopapereihin tai rahamarkkinavälineisiin. Saman luottolaitoksen talletuksiin sijoitusrahastot saavat sijoittaa enintään 20 prosenttia varoistaan. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2019, 118.)

Sijoitusrahastolla on oltava aina riittävästi käteisvaroja, jotta rahasto-osuuksia voidaan lunastaa vaivattomasti. Käteisvaroja voi olla enintään 25 prosenttia rahaston arvosta ja niitä voi Finanssivalvonnan ohjeiden mukaisesti sijoittaa rahamarkkinavälineisiin, jotka ovat rinnastettavissa käteiseen. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2019, 118.) Seuraavissa alaluvuissa käydään läpi suosituimpia sijoitusrahastomuotoja.

2.2.1 Korkorahastot

Korkorahastot voidaan jakaa kahteen eri luokkaan, lyhyen koron ja pitkän koron rahastoihin. Lyhyen koron rahastot sijoittavat rahamarkkinasijoituksiin, kuten valtioiden tai yritysten liikkeeseen laskemiin korkoinstrumentteihin. Lyhyt korko tarkoittaa sitä, että laina-aika on alle vuoden. Nämä rahastot tavoittelet yleensä pitkällä aikavälillä kolmen kuukauden Euribor-koron tuoton ylittämistä. Pitkän koron rahastot taas sijoittavat pitkäaikaisiin valtioiden, julkisyhteisöjen tai yritysten liikkeeseen laskemiin joukkovelkakirjalainoihin, joiden laina-aika on yli vuoden. (Puttonen & Repo 2011, 65.)

Koska pitkän koron rahastoissa lainojen maturiteetti on pidempi, sisältävät ne myös suuremman korkoriskin. Niiden arvo siis reagoi lyhyen koron rahastoja voimakkaammin korkotason muutoksiin. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2019, 121.) Yleisesti ottaen korkorahastot ovat pieniriskisiä, joten ne soveltuvat sijoittajalle, joka ei halua ottaa riskiä ja näin ollen hyväksyy myös pienemmän tuotto-odotuksen.

2.2.2 Yhdistelmärahastot

Yhdistelmärahastot nimensä mukaisesti sisältävät yhdistelmän sijoituksia korkoa tuottaviin kohteisiin sekä osakkeisiin. Korko- ja osakesijoitusten painoarvot vaihtelevat eri yhdistelmärahastojen välillä ja niiden vaihtelurajat määritellään aina rahaston säännöissä. Yhdistelmärahaston tuottotavoite määritellään yleisesti prosenttiosuuksina sen

sijoituspolitiikkaan sopivista korko- ja osakeindekseistä. (Puttonen & Repo 2011, 70.) Yhdistelmärahastojen riski on suurempi kuin korkorahastoissa, mutta pienempi kuin osakerahastoissa. Riskitaso vaihtelee korko- ja osakesijoitusten painoarvojen mukaisesti. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2019, 122.)

Suomalaisten rahastosäästäjien keskuudessa yhdistelmärahastot ovat tyypillisesti olleet suurimmassa suosiossa huolimatta niiden maltillisesta tuotosta yhdistettynä korkeisiin kuluihin. Finanssialan Keskusliiton vuonna 2015 teettämän Sijoitusrahastotutkimuksen mukaan yhdistelmärahastoja omisti 66 prosenttia kaikista rahastosäästäjistä ja niiden suosio oli kasvanut merkittävästi vuodesta 2010, jolloin edellinen tutkimus teetettiin. (Finanssialan Keskusliitto 2015, 6-7.)

2.2.3 Osakerahastot

Osakerahastot sijoittavat varansa pääasiassa osakkeisiin, joten niiden riski on korkeampi kuin korko- tai yhdistelmärahastoissa. Samalla ne kuitenkin tavoittelevat parempaa tuottoa. Osakerahastojen sijoituspolitiikoissa on keskenään huomattavasti eroja. Niitä voidaan jaotella maantieteellisesti, yritysten koon mukaan tai esimerkiksi yritysten vastuullisuuden mukaan.

Osakerahaston tuottotavoite valitaan yleensä rahaston sijoituskohteiden mukaisesti, jolloin esimerkiksi Suomeen sijoittavan rahaston tuottoa verrataan Suomen osakemarkkinoita kuvaavaan indeksiin. Osakerahastojen suoriutumista on tutkittu paljon ja pitkällä aikavälillä ne eivät yleensä onnistu ylittämään vertailuindeksinsä tuottoa. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2019, 123.)

2.2.4 Indeksirahastot

Indeksirahasto on sijoitusrahasto, jota hallinnoidaan passiivisesti. Indeksirahasto seuraa tiettyä indeksiä ja sen tavoitteena on saavuttaa kyseisen indeksin tuotto mahdollisimman pienillä kuluilla. Osakeindeksistä esimerkkinä toimii OMX Helsinki 25, joka sisältää kaksikymmentäviisi vaihdetuinta Helsingin pörssin osaketta. (Elo & Saarhelo 2018, 57.)

Indeksirahasto sijoittaa siis pääomansa passiivisesti vertailuindeksin mukaiseen osakekoriin. Rahaston sisällä ei oteta näkemystä korin osakkeiden arvostustasoihin, vaan pääoma sijoitetaan mekaanisesti vertailuindeksin painojen mukaisesti. Indeksien sisältämät osakkeet ja niiden painot tarkistetaan yleisesti kerran kvartaalissa, minkä jälkeen rahasto muuttaa sijoituksensa vastaamaan niitä. (Elo & Saarhelo 2018, 57.)

Indeksejä on tarjolla valtava määrä eri puolilta maailmaa ja eri toiminta-aloilta, joten indeksirahastojen avulla sijoittaja voi rakentaa helposti todella laajan hajautuksen salkkuunsa. Sijoittaminen indeksirahastoon tapahtuu samalla tavalla kuin tavalliseen sijoitusrahastoon. Indeksirahastot kehitettiin aikanaan aktiivisten rahastojen rinnalle, kun huomattiin, että keskimääräinen aktiivinen rahasto häviää vertailuindeksilleen keskimäärin vuosittaisen hallinnointikulunsa verran. (Elo & Saarhelo 2018, 57-58.)

Indeksirahaston laadun mittarina toimii indeksipoikkeama, joka kertoo, miten paljon rahaston tuotto eroaa sen seuraaman indeksin tuotosta. Mitä pienempi poikkeama on, sen tarkemmin rahasto seuraa vertailuindeksiään. Indeksipoikkeaman avulla siis mitataan riskiä siitä, ettei rahasto seuraisikaan indeksiään. Mikäli poikkeama jää hallinnointikulua enemmän indeksin tuoton alle säännöllisesti, tulisi sijoittajan huolestua. (Elo & Saarhelo 2018, 58.)

2.2.5 ETF-rahastot

ETF- eli pörssinoteerattu rahasto on sijoitusrahasto, jolla käydään kauppaa pörssissä samaan tapaan kuin yksittäisellä osakkeella. ETF on lyhenne sanoista *exchange-traded fund*. ETF-rahastot sijoittavat osake-, korko-, raaka-aine- ja kiinteistömarkkinoille. Niiden joukosta löytyy sekä aktiivisia että passiivisia rahastoja. Kaupankäynti pörssissä mahdollistaa päiväkaupan rahasto-osuuksilla, sillä osuuksien pörssikurssi muuttuu päivän aikana, kuten osakkeen kurssi, toisin kuin tavallisten sijoitusrahaston osuuksissa, joiden arvo päivittyy ainoastaan kerran päivässä. (Elo & Saarhelo 2018, 59-60.)

ETF-rahasto eroaa kaupankäynnin lisäksi tavallisesta rahastosta kulujen, minimisijoituksen ja verotuksen osalta. Koska ne myydään pörssin välityksellä sen sijaan, että niistä lunastettaisiin tai merkittäisiin osuuksia, peritään kaupoista pörssikaupan palkkio. Tavalliseen rahastoon sijoitettaessa minimisijoitus voi olla osuus yhdestä kokonaisesta rahasto-osuudesta, mutta ETF-rahastojen kohdalla minimisijoituksena toimii yksi kokonainen osuus. ETF-rahastoja on helppo ostaa maailmanlaajuisesti ja tällöin verotukseen vaikuttaa rahaston alkuperämaa. (Elo & Saarhelo 2018, 60.)

2.3 Sijoittamisen tuotto- ja riskisuhde

Sijoittamisessa tuotto ja riski kulkevat käsi kädessä. Mitä suurempi riski, sitä suurempi on myös tuotto-odotus. Sama toimii myös päinvastoin, eli mitä suurempaa tuottoa odottaa, sitä suurempia riskejä on oltava valmis ottamaan. Yleinen määritelmä riskille on epävarmuus tulevista tuotoista. Sijoittajan on hyvä muistaa, että hyvätuottoista ja riskitöntä vaihtoehtoa ei ole olemassa. (Finanssiala ry, 2020.)

Osakesijoittamiseen liittyy kahdenlaista riskiä: yrityskohtaista eli epäsystemaattista riskiä sekä markkinakohtaista eli systemaattista riskiä. Epäsystemaattisella riskillä tarkoitetaan osakkeen hinnan muutoksia, jotka selittyvät pääasiassa yrityksen taloudellisella menestymisellä. Systemaattisella riskillä tarkoitetaan osakemarkkinoiden yleistä vaihtelua, jolla on myös vaikutusta yksittäisen osakkeen hintaan. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2019, 83.) Markkinariskiltä voi välttyä ainoastaan pitämällä rahansa pois osakemarkkinoilta. Sijoittaja voi myös hallita sitä, poistumalla osakemarkkinoilta silloin, kun yleinen trendi on kääntymässä laskusuuntaan. Hajauttamalla osakesalkkuaan useisiin eri yhtiöihin voidaan pienentää yrityskohtaista riskiä. Vuonna 1977 amerikkalainen Richard Crowell tutki hajauttamisen vaikutusta riskiin tilastollisin menetelmin ja taulukosta 1 voidaan havaita tutkimuksen tulokset. Mitä useamman yhtiön osakkeita omistaa, sitä pienemmäksi yhtiökohtainen riski laskee. Samaan aikaan kuitenkin markkinariskin osuus kasvaa, koska osakesalkku tulee riippuvaisemmaksi pörssin yleisestä kehitymisestä. (Saario 2016.)

Taulukko 1. Hajautuksen vaikutus yhtiö- ja markkinakohtaiseen riskiin (mukaillen Saario 2016)

Omistettujen yhtiöiden lukumäärä	Yhtiökohtainen riski	Markkinariski
1	51 %	49 %
3	35 %	65 %
5	28 %	72 %
10	17 %	83 %
20	12 %	88 %

Lisäksi hajautusta voidaan toteuttaa sekä ajallisesti että maantieteellisesti. Ajallisella hajautuksella tarkoitetaan sitä, että osakkeita ei hankita kertarysäyksellä, vaan niiden hankinta jaetaan useisiin eri ajankohtiin, jolloin vähenee riski siitä, että osakkeita hankittaisiin vain silloin, kun niiden hinnat ovat huipulla. Maantieteellinen hajautus taas tapahtuu jakamalla hankinnat yhtiöihin, jotka toimivat eri maantieteellisillä alueilla. (Pörssisäätiö 2017, 15.)

Sijoituksen kokonaisriskiä mitataan volatiliteetilla. Volatiliteetti tarkoittaa tuoton keskihajontaa ja se mittaa tuottojen hajontaa sen odotusarvojen ympärillä. Mitä suurempi on esimerkiksi yksittäisen osakkeen volatiliteetti, sitä suuremman riskin kyseiseen osakkeeseen sijoittaminen sisältää. (Knüpfer & Puttonen 2018, 136.) Mitä enemmän osakkeella käydään kauppaa, sitä luotettavampi sille laskettu volatiliteetti on. Volatiliteetin avulla sijoittaja saa tietoa sekä voiton että tappion mahdollisuudesta. Pikavoittoja janoava sijoittaja suuntaa katseensa korkean volatiliteetin osakkeisiin, kun taas pitkälle sijoitushorisonttiin katsova suosii matalan volatiliteetin osakkeita. Historiallisen kehityksen

perusteella, mitä isommista ja likvidimmistä markkinoista on kyse, sitä alhaisempi on ollut pörssi-indeksin volatilitteetti. (Saario 2016.) Yleisimpiä riskimittareita volatilitteetin lisäksi ovat beta ja Sharpen luku.

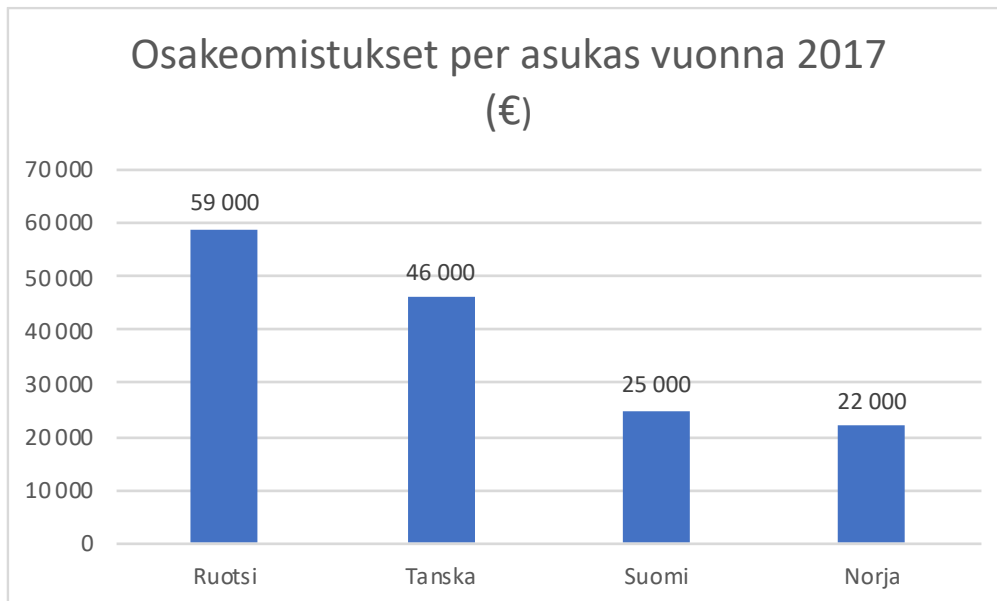
Beta lasketaan aina osaketta kohden ja se on kerroin, joka mittaa osakkeen markkinariskiä sekä kokonaistuoton riippuvuutta markkinoiden keskimääräisestä tuotosta. Jos beta-kerroin on yksi, osakkeen tuotto vaihtelee samalla tavalla kuin markkinoiden keskimääräinen tuotto. Kertoimen ollessa yli yhden, osakkeen tuotto reagoi markkinoiden muutoksiin keskimääräistä enemmän ja kertoimen ollessa alle yhden taas keskimääräistä vähemmän. (Pörssisäätiö 2018.) Beta-luvun avulla voidaan joko suurentaa tai pienentää osakesalkun riskitasoa riippuen siitä, mikä on kurssikehityksen pääsuunta. Jos pörssin pääsuunta on nouseva, kannattaa sijoittajan olla rohkea ja painottaa salkkua korkean betan osakkeilla ja päinvastoin, mikäli pääsuunta on laskeva. (Saario 2016.)

Sharpen luku mittaa riskikorjattua tuottoa ja kertoo, miten paljon lisätuottoa osake tai rahasto on tuottanut suhteutettuna volatilitteettiin. Mikäli luku on positiivinen, on riskinotto ollut kannattavaa ja, mitä korkeampi Sharpen luku on, sitä parempi tuotto on ollut riskiin nähden. Riskittömänä korkona Suomessa käytetään yleisesti kolmen kuukauden Euribor-korkoa. (Aktia 2020.)

2.4 Suomalainen sijoittamiskulttuuri

Suomessa on tuntunut pitkään vallitsevan käsitys, että sijoittaminen olisi vaikeaa ja ainoastaan rikkaiden pukumiesten harjoittamaa toimintaa. Mediassa ja kansan keskuudessa on puhuttu vähemmän mairittelevaan sävyyn ”tuulipukusijoittajista” ja taksikuskeista jakamassa sijoitusvinkkejä. Viime vuosien aikana positiivinen sijoituspuhe on kuitenkin lisääntynyt huomattavasti ja Suomeen on tullut uusia toimijoita ja vaikuttajia, jotka edistävät sijoittamisen normalisointia taloudellisen mielenrauhan turvaajana. Erityisesti hienoa on ollut samaistuttavien piensijoittajien nousu esille.

Silti edelleen vain 36 prosenttia suomalaisista sijoittaa ylimääräisiä varojaan. Ruotsissa vastaava luku on 44 prosenttia. Danske Bankin tutkimuksen mukaan yli puolet suomalaisista kertoo, että eivät sijoita, koska heillä ei ole ylimääräistä rahaa. (Danske Bank 2020.) Silti suomalaisilla kotitalouksilla oli kesäkuun 2020 lopussa käyttelytileillä 87,8 miljardia euroa (Suomen Pankki 2020). Kuviossa 3 näkyy, miten ruotsalaiset ovat selvästi muita Pohjoismaita edellä osakesijoittamisessa. Vuonna 2017 ruotsalaisilla on keskimäärin ollut yli kaksi kertaa enemmän rahaa osakesijoituksissa kuin suomalaisilla. Osakkeiden ollessa pitkällä aikavälillä tuottavin omaisuusluokka, varallisuuserot vain kasvavat ajan myötä, mikäli uusia osakesijoittajia ei tule merkittävästi markkinoille.

Kuvio 3. Osakeomistukset per asukas Pohjoismaissa vuonna 2017 (mukaillen EVA 2020)

Danske Bankin teettämän kyselytutkimuksen perusteella selvästi suurin syy sijoittamiselle suomalaisten keskuudessa on taloudellisen puskurin luominen, kun 64 prosenttia heidän kyselynsä vastanneista nosti sen tärkeimmäksi syyksi. Toiseksi suurimpana syynä sijoittamiselle oli se, että sen avulla saadaan enemmän tuottoa rahoille pankkitilillä makuuttamisen sijaan. Miesten vastauksissa oli korostunut se, että sijoittaminen nähdään myös hauskana harrastuksena ja se, että sillä tavoitellaan myös rikastumista. (Danske Bank 2020.)

Miksi sijoitat rahasi?

64 % luodakseni taloudellisen puskurin

49 % saadakseni enemmän tuottoa rahoilleni

26 % se on hauska harrastus

22 % rikastuakseni

Kuva 1. Miksi suomalaiset sijoittavat (Danske Bank 2020.)

Suomalaisten positiivisempaan suuntaan muuttuneista asenteista kertoo hyvin EVAn vuonna 2019 teettämä Arvo- ja asennekyselytutkimus, jossa 62 prosenttia vastaajista piti osakesijoittamista erinomaisena keinona lisätä niin yksityishenkilöiden kuin koko kansantalouden vaurautta. 13 prosenttia vastaajista oli eri mieltä asiasta. Kun näitä lukuja verrataan vuonna 2000 teetettyyn kyselyyn, huomaa selkeän eteenpäin menemisen, sillä silloin vain 42 prosenttia piti osakesijoittamista erinomaisena vaurastumiskeinona ja jopa 27 prosenttia oli eri mieltä asiasta. (EVA 2020.)

3 Rahapelaaminen

Rahapelaamisella tarkoitetaan sellaisten pelien pelaamista, joissa pelin voitto tai tappio on rahaa tai rahan arvoinen. Tällaisia pelejä ovat esimerkiksi lotto, raha-automaattipelit, raaputusarvat ja vedonlyöntipelit. Arpajaislain mukaan arpajaiset eli rahapelit ovat toimintaa, johon osallistutaan vastiketta vastaan ja, jossa osallistuja voi saada kokonaan tai osittain sattumaan perustuvan rahavoiton. Rahapeleiksi ei lueta video-, konsoli-, tietokone- ja mobiilipelejä tai muita vastaavia digitaalisia pelejä, joita ei pelata rahasta tai rahapanoksilla. (THL 2020, 3.)

3.1 Veikkauksen historia ja monopoliasema

Veikkauksella on Suomessa monopoliasema, josta on säädetty Arpajaislain 11 §. Tästä asemasta on käyty viime vuosina kiivasta keskustelua ja sen tarkoituksenmukaisuutta sekä perusteita on kyseenalaistettu. Tärkein perustelu Veikkauksen monopolille on ollut rahapelihaittojen sekä -ongelmien ehkäiseminen, kuten on myös laissa säädetty (Arpajaislaki 12 §). Se toimiikin ainoana perusteena sille, että EU sallii monopolimallin säilymisen (Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2019a). Suomalaisten keskuudessa tärkeänä asiana on pidetty myös Veikkauksen voittovarojen käyttämistä yleishyödyllisiin tarkoituksiin, kuten urheiluun ja kulttuuriin, sekä rahojen pysymistä kotimaassa.

Veikkauksen historia juontaa juurensa 1920-luvulle, jolloin Suomeen ilmestyivät ensimmäiset rahapeliautomaatit sekä hevospelaaminen alkoi. Vuonna 1938 perustettiin Raha-automaattiyhdistys, jolle annettiin yksinoikeus pelitoiminnan harjoittamiseen. Peleistä kertyvillä tuotoilla yhdistyksen tuli hankkia varoja kansanterveyden edistämiseen. Vuonna 1940 perustettiin Oy Tippaustoimisto Ab, jonka takana olivat Suomen Valtakunnan Urheiluliitto, Työväen Urheiluliitto sekä Suomen Palloliitto. Tippaustoimisto aloitti toimintansa vain yhdellä pelillä, joka oli Vakioveikkaus. Heti ensimmäisellä pelikierroksella suomalaiset käyttivät vakioveikkaamiseen rahaa lähes 300 000 markkaa. Sodan jälkeen 1950-luvulla pajatsot alkoivat vallata kylien kahviloita ja kuppiloita. Etenkin olympiavuosi 1952 oli silloisen Veikkauksen kannalta suuri vuosi. Tippaustoimiston nimi muuttui Oy Veikkaustoimisto Ab:ksi ja urheilun lisäksi veikkausvarojen edunsaajiksi tulivat myös taide, nuorisokasvatustyö ja tiede. Vuonna 1958 ilmestyi myös Veikkauksen ensimmäinen tv-mainos. Rahapelaaminen ja sen suosio jatkoivat kasvuaan ja 1970-luvulla lanseerattu Lotto mullisti Veikkauksen toiminnan. Ensimmäinen lottomiljonääri Suomeen saatiin vuonna 1973. Yhtiön nimi muutettiin Oy Veikkaus Ab:ksi ja sen osakkeet myytiin Suomen valtiolle vuonna 1975. 1980-luvulla Veikkauksen ja RAY:n toiminta jatkoi kehittymistään. RAY toi markkinoille uusia automaattipelejä sekä avasi ensimmäisen pelisalin, Täyspotin, Jyväskylään vuonna 1989. Veikkaus toi markkinoille raaputusarvat.

1990-luku oli vallankumouksellista aikaa. RAY avasi vuonna 1991 ensimmäisen pelikasinon Hotelli Presidentissä. Urheiluvedonlyönti rantautui Suomeen ja suomalaisista tuli maailman innokkaimpia vedonlyöjiä. Internet mullisti pelaamisen ja sekä Veikkaus että RAY avasivat omat nettisivunsa 90-luvun puolella välissä. RAY tosin lanseerasi vain Pelaamo-palvelun, jossa asiakkaat pääsivät pelaamaan ilmaiseksi demopelejä. Veikkauksesta tuli ensimmäinen kansallinen peliyhtiö maailmassa, joka aloitti itsepalvelupelaamisen netissä. Yhtiön kasvuvauhti oli todella kovaa, liikevaihto lähes kaksinkertaistui ja pelivalikoima lähes kolminkertaistui. Vuoteen 2001 asti hevos- eli totopelitoiminnasta vastuussa ollut Suomen Hippos yhtiöitti toiminnan ja syntyi Fintoto Oy. Oy Veikkaus Ab lyhentyi muotoon Veikkaus Oy ja toiminta jatkoi vauhdikasta kasvuaan. Panostukset teknologiaan ja asiakaslähtöiseen tuotekehitykseen tuottivat tulosta. Vuonna 2002 markkinoille tuotu ensimmäinen päivittäin pelattava rahapeli Keno nousi nopeasti Suomen toiseksi suosituimmaksi peliksi Loton jälkeen. RAY päätti edelleen olla tarjoamatta rahapelejä netissä. Tämä tosin muuttui 2010-luvulla. 2012 Veikkauksen pelit tulivat myös älypuhelimille sekä monikansallinen Eurojackpot tuli Suomeen. Euroopan Komissio hyväksyi Suomen rahapelijärjestelmän. Vuoden 2017 alussa rahapelit yhdistyivät yhden Veikkaus-nimisen yhtiön alle ja kaikki pelit siirtyivät samalle nettisivustolle 2017 huhtikuussa. (Veikkaus 2020.)

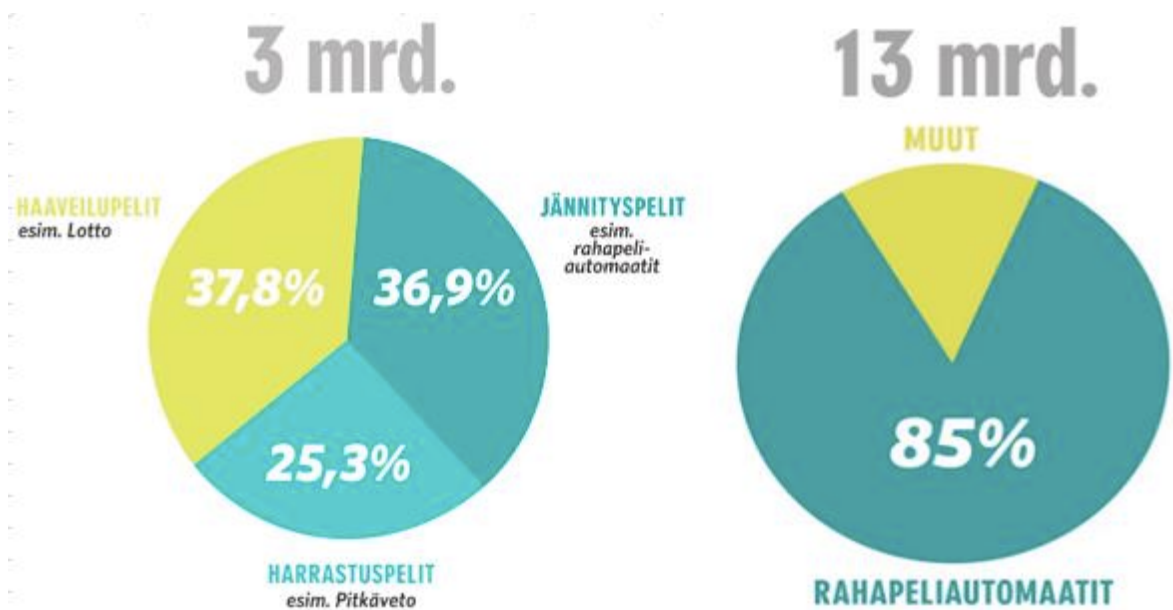
Yhdistymisen taustalla oli kolmen monopoliyhtiön keskinäisen kilpailun ongelmallisuus EU-lainsäädännön sekä Suomen monopolijärjestelmän oikeutuksen kannalta. Yhdistyneen Veikkauksen monopoliasemaa perusteltiin pääasiallisesti sillä, että yksi rahapeliyhtiö lopettaa kolmen peliyhtiön välisen kilpailun ja sitä kautta vähentää rahapeliin mainontaa, jonka avulla puolestaan vähennettäisiin rahapelaamista ja siitä koituvia haittoja. Toisena perusteena yhdistymiseen oli, että yhden peliyhtiön olisi helpompaa tehokkaammin ehkäistä ja vähentää rahapeliongelmaa. (HE 132/2016.)

3.2 Veikkauksen taloudelliset luvut

Vuonna 2018 Veikkaus ilmoitti vuosiraportissaan heidän liikevaihtonsa olevan noin kolme miljardia. Todellisuudessa heidän liikevaihtonsa kyseisenä vuonna oli kuitenkin 13 miljardia euroa. Veikkaus käyttää julkisissa raporteissaan eri lukuja kuin heidän sisäisissä raporteissaan. Tämä johtuu siitä, että vuosiraportissa ilmoitetusta liikevaihdosta on vähennetty peliautomaatti- ja pöytäpeleistä maksetut voitot eli siinä käytetään niiden osalta pelikatetta. Näiden pelien, eli jännityspelien, osuus on siis kuvan 2 vasemmalla puolella olevassa piirakkakuviassa ilmoitettu voitoilla vähennettynä, kun taas muiden pelien osalta liikevaihto ilmoitetaan todellisena liikevaihtona. Todellisuudessa jännityspelien liikevaihto on 11 miljardia, eli lähes 85 prosenttia, koko Veikkauksen

liikevaihdosta, kuten kuvan 2 oikealla puolella olevasta piirakkakuviosta näkyy. (Berglund & Juutilainen, 2019.)

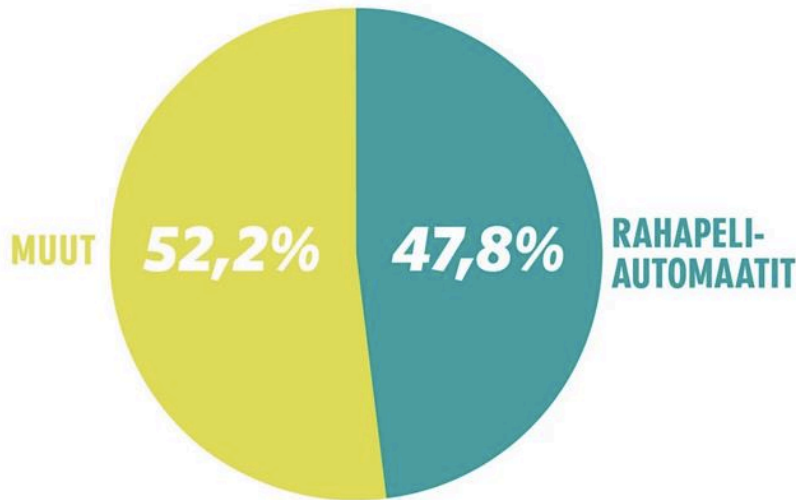
Veikkaus perustelee toimintaansa, sillä, että kyseessä olisi normaali käytäntö rahapelialalla. Näin ei kuitenkaan ole ainakaan muissa Pohjoismaissa. Ruotsissa ja Tanskassa kansalliset peliyhtiöt Svenska Spel ja Danske Spil ilmoittavat tilinpäätöksessään ainoastaan pelikatteensa. Norjassa kansallinen peliyhtiö Norsk Tipping kertoo sekä liikevaihdon että pelikatteen, mutta pitää ne erillään. Näin ollen Veikkauksen käytäntö tarkoittaa sitä, että se ei anna julkisuuteen vertailukelpoisia lukuja ja yhtiön liiketoiminnasta ei saa selvää kuvaa. (Berglund & Juutilainen, 2019.)

Kuva 2. Veikkauksen ilmoittama liikevaihto ja todellinen liikevaihto (Berglund & Juutilainen 2019)

Jos myös Veikkauksen liiketoimintaa kuvataan pelikatteella, eli pelaajilta voitettulla summalla, kuten muissa Pohjoismaissa, on se kuvan 3 mukaisesti 1,76 miljardia euroa. Rahapeliautomaattien osuus kokonaispelikatteesta on jopa 47,8 prosenttia. Veikkaus saa siis voittoa rahapeliautomaateista lähes yhtä paljon kuin kaikista muista peleistä yhteensä. (Berglund & Juutilainen, 2019.)

1,76 mrd.

Kuva 3. Veikkauksen pelikate (Berglund & Juutilainen 2019)

3.3 Ulkomaiset rahapelisivustot

Veikkaus joutuu kilpailemaan useiden ulkomaisten rahapelisivustojen kanssa monopoliasemastaan huolimatta. Ulkomaiset pelisivustot ovat Suomessa laittomia, mutta niillä pelaamista ei ole estetty tai säännelty esimerkiksi sivuja tai maksuliikennettä blokkamalla. H2 Gambling Capitalin Veikkaukselle vuonna 2018 teettämän arvion mukaan suomalaiset hävisivät kyseisen vuoden aikana Manner-Suomen ulkopuolisille sivustoille 286 miljoonaa euroa. Luku vastasi 14 prosentin osuutta kokonaisrahapelimarkkinasta. Vuonna 2017 vastaavat luvut olivat 249 miljoonaa euroa ja 12 prosenttia. (Kilpailu- ja kuluttajavirasto, 2019b.)

Ulkomaisia pelisivustoja ei saa Suomessa lain mukaan mainostaa, mutta myös tähän on olemassa porsaanreikiä, sillä esimerkiksi television ulkomaisilla urheilukanavilla mainostamista ei voida kieltää ja tähän ulkomaiset pelisivustot ovat Suomessa iskeneet ja hyödyntävät mahdollisuutta isolla volyyymilla. Kun nykypäivänä pelaaminen siirtyy koko ajan entistä enemmän nettiin, lisää se myös ulkomaisten pelisivustojen osuutta, koska myöskään hakukoneoptimointia ei voida estää lainsäädännöllä. Häilyvällä rajalla liikkuvat ulkomaisten pelisivustojen tekemät yhteistyöt suomalaisten julkisuuden henkilöiden sekä sosiaalisen median vaikuttajien kanssa, mutta niiden valvonta on erittäin vaikeaa. (ER-Tuki 2019.)

Syyskuussa 2020 Suomen hallitus linjasi, että lakiin tullaan sisällyttämään rahansiirtojen estot ulkomaisille pelisivustoille. Tällöin siis suomalaisilta pankkitileiltä ei voitaisi siirtää

rahaa ulkomaisille pelisivustoille eikä niiltä voitaisi kotiuttaa voittoja suomalaisille pankkitileille. Rahansiirtoestoa on mahdollista kiertää täysin laillisesti, mutta hallitus uskoo, että tällä olisi mahdollisuus vähentää huomattavasti ulkomaille suuntautuvia rahapeleihin käytettäviä rahoja. (Yle 2020.)

3.4 Rahapelaamisen tuotto- ja riskisuhde

Rahapeleissä tuottoa mitataan yleisimmin palautusprosentilla, joka tarkoittaa sitä prosentuaalista osuutta, jonka vedonlyöntiyhtiö tai kasino palauttaa pelaajalle pitkällä aikavälillä hänen käyttämistään panoksista. Mitä suurempi palautusprosentti, sitä todennäköisempi voitto siis on, mutta on tärkeää ottaa huomioon, että palautusprosentti ei ole tae voitosta, vaan ainoastaan tilastollinen keskiarvo. (Gambling Commission 2020.) Suomen kaupoissa ja huoltoasemilla peliautomaattien palautusprosentin ilmoitetaan olevan noin 90 prosenttia ja kasinoilla noin 95 prosenttia. Tämä on helppo tulkita siten, että mikäli syöttää automaattiin 100 euroa, pitäisi lopetettaessa olla jäljellä palautusprosentin mukainen summa, eli keskimäärin 90-95 euroa. Kyseessä on kuitenkin virheellinen tulkinta, joka selittyy rahapelien satunnaisuudella sekä rahan kierrättämisellä, joka tapahtuu, kun jatkat pelaamista saamillasi voitoilla. Alla olevasta taulukosta 2 näkee, miten 100 euron pelikassallesi keskimäärin käy, kun pelaat useamman kierroksen ja kierrätät pelien aikana saamiasi voittoja:

Taulukko 2. Palautusprosentin vaikutus (mukaillen Peluuri 2020a.)

Kierrätyskierros	Pelikone kaupassa (Palautus-% 90)	Pelikone kasinolla (Palautus-% 95)
1	90 € rahaa jäljellä	95 € rahaa jäljellä
2	81 € rahaa jäljellä	90 € rahaa jäljellä
3	73 € rahaa jäljellä	86 € rahaa jäljellä
4	66 € rahaa jäljellä	81 € rahaa jäljellä
5	59 € rahaa jäljellä	77 € rahaa jäljellä
6	53 € rahaa jäljellä	73 € rahaa jäljellä
7	48 € rahaa jäljellä	69 € rahaa jäljellä
8	43 € rahaa jäljellä	66 € rahaa jäljellä
9	39 € rahaa jäljellä	63 € rahaa jäljellä
10	35 € rahaa jäljellä	60 € rahaa jäljellä

Pelatesiasi peliautomaatilla tahti on todella nopea, noin 4-10 sekuntia per peli ja pelirahat tulee kierrätettyä useita kertoja ennen kuin pelaaminen lopetetaan. Jokaisen pelin lopputulos on riippumaton edellisistä tapahtumista, mutta pelikassasi ei ole. Jokainen

tappio kertyy edellisen tappion päälle. Jokaisen pelin aikana panoksesta katoaa vähintään talon edun verran. Mitä korkeampi automaatin palautusprosentti on, sitä pidempään sitä voi pelata ennen kuin rahat loppuvat. Yhden pelaamiskerran lopputulos vaihtelee satunnaisuuden vuoksi, mutta mitä enemmän pelaa, sitä lähemmäs ennakoitua matemaattista lopputulosta päätyy. (Peluuri 2020a.)

Urheiluedonlyönnissä palautusprosentti tarkoittaa hieman eri asiaa riippuen puhutaanko kiinteistä vai muuttuvista kertoimista. Kiinteä kerroin tarkoittaa, että kun vedonlyönti on tehty, niin kerroin ei enää muutu, kun taas muuttuvan kertoimen kohdalla kerroin muuttuu ja elää pelikohteen sulkeutumiseen saakka. Pitkävedossa, joka on kiinteän kertoimen peli, kohdekohtainen palautusprosentti vaihtelee 88-92,5 % välillä. Mikäli siis valitsee useamman kohteen kerralla, niin palautusprosentti laskee koko ajan pienemmäksi. Voitonjako näissä toimii siten, että vedonlyöntiyhtiön kertoimien laskijat arvioivat todennäköiset lopputulokset pelikohteille ja tämän jälkeen vähentävät talon edun pelaajille tarjottavista kertoimista. Muuttuvien kertoimien vedonlyöntipeleissä palautusprosentti vaihtelee 70-85 % välillä kyseisen pelin myynnistä ja hevospeleissä taas 65-85 % välillä kyseisen pelin myynnistä. Voitonjako muuttuvien kertoimien peleissä toimii niin, että vedonlyöntiyhtiö jakaa oikein veikanneiden kesken tietyn prosenttiosuuden, esimerkiksi hevospeleissä 65-85 %, kokonaissummasta joka tiettyyn kohteeseen on pelattu ja pitää itse loput. (Peluuri 2020b.)

Suomalaisten keskuudessa suosituimpia pelejä ovat numeroarvontapelit, kuten Lotto ja Eurojackpot. Näissä palautusprosentin logiikka toimii samalla tavalla kuin muuttuvien kertoimien vedonlyöntipeleissä, eli peliyhtiö pitää tietyn osuuden pelatuista rahoista ja jakaa loput takaisin pelaajille. Viikoittain arvottavista peleistä Lotossa palautusprosentti on 41 prosenttia, Eurojackpotissa 50 prosenttia ja Jokerissa 52 %. Keno arvotaan kolme kertaa päivässä ja sen palautusprosentti on 55. Raaputusarvoissa palautusprosentti vaihtelee 45-60 % välillä ja nettiarvoissa 45-70 % välillä. Näiden pelien suuret päävoitot syövät suurimman osan palautettavasta rahasummasta ja niiden todennäköisyys on äärimmäisen pieni, joten suurimmalla osalla peliin osallistujista palautusprosentit ovat huonommat kuin yllämainitut. Kaikkein suosituimmissa peleissä häviö on siis kaikkein todennäköisin. Esimerkiksi Lotossa päävoiton todennäköisyys on 1 / 18 643 560. (Peluuri 2020c.)

Suurten lukujen lailla tarkoitetaan rahapeleissä sitä, että mitä enemmän tiettyä peliä pelaa, sen lähemmäksi lopputulos asettuu todennäköisyyttä, kuten palautusprosenttia. Palautusprosentin ollessa alle sadan, tämä tarkoittaa siis sitä, että mitä enemmän ja pidempään pelaat, sitä varmemmin jäät tappiolle. Lisäksi lopputulokseen vaikuttaa niin

sanottu talon etu, joka tarkoittaa sitä, että peliyhtiö järjestää aina voitonjaon tai -palautuksen siten, että se jää varmasti voitolle. (Peluuri 2020d.) Tästä juontaa myös vanha sanonta ”talo voittaa aina”.

Rahapelaamisessa riskit eivät rajoitu kuitenkaan pelkästään taloudellisiin menetyksiin, vaan mahdollisia riskitekijöitä ovat myös ongelmapelaaminen sekä rahapeli riippuvuus. Ongelmapelaamisella tarkoitetaan rahapeli riippuvuutta lievempää tilaa, johon liittyy monia negatiivisia seurauksia, kuten terveys- ja talousongelmia. Rahapeli riippuvuudeksi taas määritellään tila, jossa pelaajalla on voimakas ja pakottava tarve pelata.

Rahapeli riippuvainen ei kykene hallitsemaan pelaamistaan ja sen vuoksi laiminlyö perustarpeitaan ja velvollisuuksiaan. (THL 2020a, 21.)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, THL, on tutkinut suomalaisten rahapelaamista vuodesta 2007 asti neljän vuoden välein tehtävällä tutkimuksella. Viimeisin tutkimus tehtiin vuonna 2019 ja sen tulosten mukaan kolme prosenttia vastaajista, eli noin 112 000 henkilöä, kertoi kärsineensä rahapeliongelmaista viimeisen 12 kuukauden aikana. Todennäköinen rahapeli riippuvuus oli 1,4 prosentilla vastaajista. Tämän lisäksi noin joka kymmenes vastaajista kertoi pelanneensa riskitasolla. Riskitason rahapelaaminen määritellään pelaamiseksi, joka aiheuttaa yksittäisiä haittoja ja edistää usein rahapeliongelman syntymistä. Rahapeliongelmien yleisyys oli pysynyt samalla tasolla edellisen tutkimuksen tuloksiin nähden, mutta riskitasolla pelaaminen oli vähentynyt. (THL 2020a, 1.)

3.5 Suomalainen rahapelikulttuuri

Olemme maailman neljänneksi eniten rahapelejä pelaava kansa. (EHYT ry 2020.) Suomalaisia nimitetäänkin usein kansamme keskuudessa lottokansaksi ja se kertoo paljon suomalaisten suhtautumisesta rahapelaamiseen ja sen hyväksyttävyyteen. Danske Bankin YouGovilla teettämän kyselytutkimuksen mukaan lottovoitto on suomalaisten mielestä hyväksyttävämpi tapa vaurastua kuin säännöllinen sijoittaminen alle 500 eurolla kuukaudessa. Lottovoitolla vaurastumisen tutkimukseen osallistuneista suomalaisista hyväksyy 31 prosenttia, kun taas säännöllisellä sijoittamisella vaurastumisen hyväksyy ainoastaan 11 prosenttia. Erityisen hämmästyttävää on, että 40–49-vuotiaiden keskuudessa lottovoitto oli kaikkein hyväksyttävvin vaurastumisen muoto, vaikka se perustuu täysin onneen eikä sillä ole mitään tekemistä ihmisen omien kykyjen tai toimien kanssa.

Viime aikoina kritiikki rahapelejä, ja etenkin Veikkausta kohtaan, on kuitenkin ollut Suomessa kasvussa. Vuonna 2019 laitettiin vireille kansalaisaloite rahapeliautomaattien poistamisesta kaupoista, kioskeista, ravintoloista ja huoltoasemilta. Tavoitteena oli saada

aikaan lakimuutos, jonka jälkeen rahapeliautomaatteja voisi pelata ainoastaan kasinoilla ja erityisesti valvotuilla pelisaleilla. Aloite keräsi yhteensä 31 911 kannatusilmoitusta. (Kansalaisaloite.fi 2019.)

THL:n teettämän Suomalaisten rahapelaaminen 2019-tutkimuksen mukaan 78,4 % vastaajista oli pelannut vähintään yhtä rahapeliä viimeisen 12 kuukauden aikana. Tämän perusteella siis yli kolme neljäsosaa suomalaisista pelaa rahapelejä vuoden aikana. Miehistä 82,2 prosenttia oli pelannut vähintään yhtä rahapeliä viimeisen 12 kuukauden aikana, kun taas naisilla vastaava osuus oli 74,5 prosenttia. (THL 2020a, 1.) Voidaankin todeta, että rahapelaaminen kuuluu vahvasti suomalaisten elämään.

THL tiedusteli tutkimuksessaan myös suomalaisten rahapelaamiseen liittyviä mielipiteitä sekä asenteita. Kokonaisuudessaan vastaajien suhtautuminen rahapelaamiseen oli hieman kielteisen puolella. (THL 2020b, 1.) 45 prosenttia vastaajista oli samaa mieltä siitä, että rahapelaaminen piristää ihmisten elämää. Osuus on kuitenkin pienentynyt edellisiin tutkimuksiin nähden, jolloin luku on ollut yli 50 prosenttia. Kolmasosa vastaajista kokee, että rahapelaaminen on kaiken kaikkiaan hyväksi yhteiskunnalle. Ristiriitaista tuloksissa on mielestäni se, että 71 prosenttia on sitä mieltä, että pelaamiseen on nykyään liikaa mahdollisuuksia, mutta samaan aikaan kuitenkin 61 prosentin mielestä ihmisillä pitäisi olla oikeus pelata rahapelejä silloin, kun he haluavat. (THL 2020b, 4.) Tärkeää rahapelaamisen hillitsemisessä on kuitenkin se, että sitä ei arkipäiväistetä, vaan pelaamiselle on olemassa tietyt valvotut paikat ja alustat.

Suurin motivaation lähde rahapelaamiseen on ajatus jättipotista. Pelaamisen jälkeinen odotus ja jännitys ruokkivat aivojemme palkitsemisjärjestelmää. Unelma voiton myötä tulevasta paremmasta elämästä kannustaa rahapelaamiseen, sillä rahapelien koetaan olevan ainoa keino äkkirikastumiseen ja unelmien tavoittelemiseen. Lisäksi pelaaminen on helppo tapa viettää aika ja täyttää tyhjiä hetkiä. Sen avulla saadaan jännitystä tylsyyden keskelle. Pelaaminen voidaan kokea myös sosiaalisena tilanteena. Rahapelaamisen avulla pääsee hetkeksi pakoon arjen murheista ja se voi saada aikaan toisille levollisen tunteen tai toisille tuottaa jännitystä ja suuria tunteita. Niin kutsuttujen taitopelien kohdalla pelaamaan motivoi myöskin oman osaamisen tai älykkyyden todentaminen sekä onnistumisten kokeminen. Tutkimusten mukaan motiivit rahapelaamisen taustalla vaihtelevat sukupuolittain. Naisilla motivaation lähteenä on useimmiten arjen huolten unohtaminen, kun taas miehillä motivaatio painottuu pelaamisen tuomaan jännitykseen ja viihdearvoon. Miehet pelaavat enemmän ja useammin kuin naiset. Erityisesti taitopelit ovat miesten keskuudessa suuressa suosiossa. (EHYT ry 2020b.)

4 Tutkimusmenetelmä ja tutkimuksen toteutus

Opinnäytetyön tutkimusosuus toteutettiin kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena. Tutkimusaineisto kerättiin Webropol-kyselylomakkeella, joka lähetettiin Haaga-Helian Pasilan ja Porvoon kampuksilla vuosina 2016–2018 aloittaneille liiketalouden opiskelijoille. Tässä luvussa käydään läpi opinnäytetyössä käytetyt menetelmät ja perustellaan niiden valintoja sekä kerrotaan tarkemmin tutkimuksen toteutuksesta.

4.1 Tutkimuksen tavoite ja kohderyhmä

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää Haaga-Helian liiketalouden opiskelijoiden sijoitus- ja rahapelikäyttäytymistä sekä niiden välistä suhdetta. Tutkimuksen pääongelmana oli selvittää, miten tämä liiketalouden opiskelijoiden sijoittamisen ja rahapelien välinen suhde eroaa keskimääräisestä suomalaisesta. Pääongelmaa tarkentamassa oli kaksi alaongelmaa, joiden avulla pyrittiin saamaan tietoa siitä, miten paljon liiketalouden opiskelija käyttää keskimäärin kuukausittain rahaa sijoittamiseen ja rahapeleihin sekä mitkä ovat syyt valintojen takana.

Tutkimuksen aineisto kerättiin kahden viikon aikana lokakuussa 2020 sähköisen Webropol-kyselylomakkeen avulla. Kohderyhmäksi tarkentui lopulta Haaga-Helian Pasilan ja Porvoon kampuksilla vuosina 2016–2018 aloittaneet liiketalouden opiskelijat. Kyselylomake lähetettiin heille Haaga-Helian tietohallinnon avustuksella.

4.2 Tutkimusmenetelmän valinta ja perustelut sekä tutkimusaineiston kerääminen

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi valikoitui kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus, koska tutkimuksen tiedonintressinä oli saavuttaa numeraalista tietoa (Vilka 2015). Määrällisen tutkimuksen yleisin muoto on kyselytutkimus, jossa aineisto kerätään kyselylomakkeella usealta tutkittavalta (Kananen 2019, 75). Tätä määrällisen tutkimuksen muotoa hyödynnettiin myös tässä tutkimuksessa.

Määrällisen tutkimuksen avulla selvitetään lukumääriin ja prosenttiosuuksiin liittyviä kysymyksiä. Siihen edellytetään tarpeeksi suurta ja edustavaa otosta. Kun määrällisen tutkimuksen aineisto kerätään itse, on päätettävä mikä on kohderyhmä ja mikä tiedonkeruumenetelmä tilanteeseen soveltuu parhaiten. Internetin kautta tehtävät kyselyt ovat nykyaikana suosittuja. Ne soveltuvat sellaisten perusjoukkojen käsittelyyn, joissa jokaisella jäsenellä on mahdollisuus internetin käyttöön. Internetlomakkeiden teko vaatii teknistä osaamista ja niiden onnistuminen riippuu usein kyselyn teknisestä toteutuksesta.

Kyselyn kohdentamista oikealle kohderyhmälle pidetään internetkyselyn haasteena. (Heikkilä 2014, 17.) Tässä opinnäytetyössä tämä ei koitunut haasteeksi sillä Haaga-Helian tietohallinto rajoitti kyselylomakkeen saannin ainoastaan etukäteen tarkennetulle kohderyhmälle.

Tämän tutkimuksen osalta oli alusta asti selvää, että se toteutetaan määrällisenä tutkimuksena internetlomakkeen kautta tapahtuvana kyselytutkimuksena. Kyseisen menetelmän avulla oli mahdollista saada mahdollisimman laaja vastaajajoukko mahdollisimman edullisesti. Internetlomakkeen toimittaminen kohderyhmälle on helppoa ja kaikilla Haaga-Helian opiskelijoilla on mahdollisuus internetin käyttöön.

Kyselylomaketta suunniteltaessa tulee pohtia ja täsmentää tutkimusongelmaa. Lisäksi tulee ottaa huomioon se, miten aineisto käsitellään, eli tekijällä tulee olla tieto siitä, mitä ohjelmaa tietojen käsittelyssä käytetään ja millä tavalla tulokset halutaan raportoida. Kun kysymyksiä ja niiden vastausvaihtoja suunnitellaan, tulee tutkijalla olla varmuus siitä, millaisia tietoja hän haluaa tutkimuksensa avulla saada selville ja millä taustamuuttujilla saattaa olla vaikutusta tutkittaviin asioihin. (Heikkilä 2014, 45-46.)

Tutkimuksen kyselylomake pyrittiin muodostamaan siten, että kysymykset ovat mahdollisimman helposti tulkittavissa ja niihin vastaaminen olisi helppoa ja vaivatonta. Kysymysten muodostamisessa otettiin huomioon opinnäytetyölle asetetut tutkimusongelmat ja miten niihin saataisiin parhaiten mahdollisimman tarkat vastaukset. Tavoitteena oli saada aikaan kyselytutkimus, johon vastaamiseen kuluu vain vähän aikaa, jotta vastaajamäärä saataisiin suureksi ja kyselyyn vastaamista ei jätettäisi kesken liian suuren vaivan vuoksi. Tämän vuoksi kyselyssä käytettiin pääasiassa strukturoituja kysymyksiä, jotta vastaajalla olisi valmiit vastausvaihtoehdot, joista valita omalle kohdalleen sopivin. Vastausvaihtoehdot pyrittiin kuitenkin luomaan mahdollisimman tarkoiksi, jotta tutkimuksen avulla saadaan sellaista tietoa kuin oli tavoitteena. Avointa numeraalista kenttää tutkimuslomakkeella käytettiin iän sekä sijoittamiseen ja rahapeleihin kuukaudessa käytettävien rahasummien kohdalla, sillä niihin valmiit vastaushaarukat lisäämällä tutkimuksen tulokset olisivat voineet vääristyä liikaa ja riittävän tarkat haarukat asettamalla vastausvaihtoehdot olisi ollut liian paljon. Lomakkeen kysymykset 1-5 keräävät taustatietoja, kysymykset 6-8 keskittyvät sijoittamiseen ja kysymykset 9-14 rahapelaamiseen.

Kyselylomaketta tehtäessä siitä pyydettiin palautetta menetelmäohjaajalta, jotta se sisältäisi tarpeelliset taustatietokysymykset ja kysymykset olisi muotoiltu niin, että vastaaja ymmärtää, mitä kysymyksellä haetaan. Ennen kyselyn julkaisua se hyväksyttiin

opinnäytetyön ohjaajalla. Koska kysely kohdistettiin Haaga-Helian opiskelijoille, tuli sen toteuttamisesta pyytää tutkimuslupa Haaga-Helialta.

Varsinaisen kyselylomakkeen lisäksi tutkimuslomakkeeseen sisältyy saatekirje. Saatekirjeen tehtävänä on selvittää vastaanottajalle tutkimuksen taustaa ja kyselyyn vastaamista sekä motivoida osallistumaan tutkimukseen. Saatteella voi olla ratkaiseva rooli siinä, ryhtyykö vastaanottaja vastaamaan kyselylomakkeeseen. (Heikkilä 2014, 59.) Kyselytutkimuksen saatekirjeessä pyrittiin luomaan mahdollisimman selkeä käsitys siitä, mitä tutkimuksen avulla on tarkoitus selvittää ja luomaan luottamus kohderyhmän kesken. Tutkimuksessa käsitellään raha-asioita, jotka saattavat olla arka ja yksityinen aihe monille ihmisille, joten saatteessa painotettiin kyselyn anonymiteettia ja luottamuksellisuutta. Kannustimena kyselyyn vastaamiseen käytettiin vastaajien kesken arvottavaa lahjakorttia ja tätä painotettiin myös saatekirjeen otsikossa, jotta mahdollisimman monen vastaanottajan huomio kiinnittyisi sähköpostiin tulleeseen kyselyyn. Itse arvontaan osallistuminen järjestettiin erillisessä kyselyssä, johon vastaaja ohjattiin varsinaiseen kyselytutkimukseen vastaamisen jälkeen, jotta arvontaan osallistuneiden yhteystietoja ei voitu yhdistää kyselytutkimuksen vastauksiin.

5 Tulokset

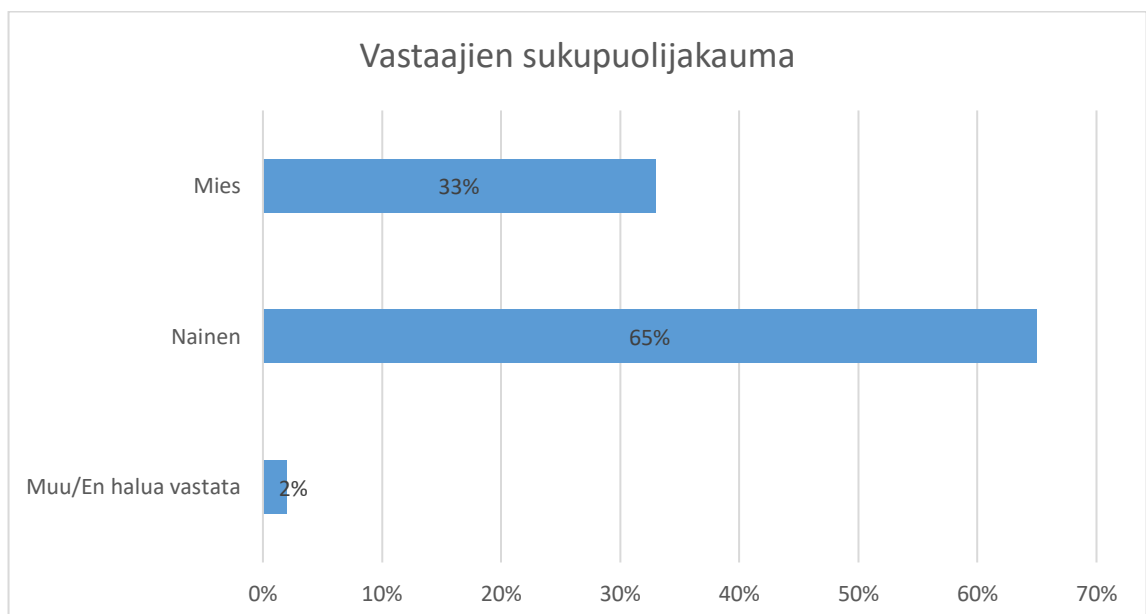
Tässä luvussa esitellään kerätyn aineiston perusteella saadut tulokset. Ensin luvussa käydään läpi kyselyyn vastanneiden taustatiedot, jonka jälkeen tarkastellaan kyselyn tuloksia tutkimukselle asetettujen alaongelmien mukaisesti. Tutkimusaineisto on analysoitu Excelin ja Webropolin raportointityökalujen avulla ja tulosten kirjallisen läpikäynnin tueksi on laadittu havainnollistavia kaavioita.

Kyselyyn vastasi 57 Haaga-Helian liiketalouden opiskelijaa. Webropolin seurantalastojen mukaan kyselyyn avasi yhteensä 99 henkilöä, joista 59 henkilöä aloitti kyselyyn vastaamisen. Kyselyn avaamisesta kyselyn loppuun selvisi siis 57,6 prosenttia vastaajista. Vastaamisen aloittaneista kuitenkin 96,6 prosenttia vastasi kyselyyn loppuun saakka.

Kyselyyn vastanneiden polku eteni eri tavalla riippuen siitä, kertoiko vastaaja sijoittavansa osakkeisiin sekä rahastoihin ja/tai pelaavansa rahapelejä. Mikäli vastaaja kertoi tekevänsä näistä kumpaakin, jompaakumpaa tai ei kumpaakaan vaihteli vastattavien kysymysten määrä sen mukaisesti.

5.1 Taustamuuttujat ja nettotulot

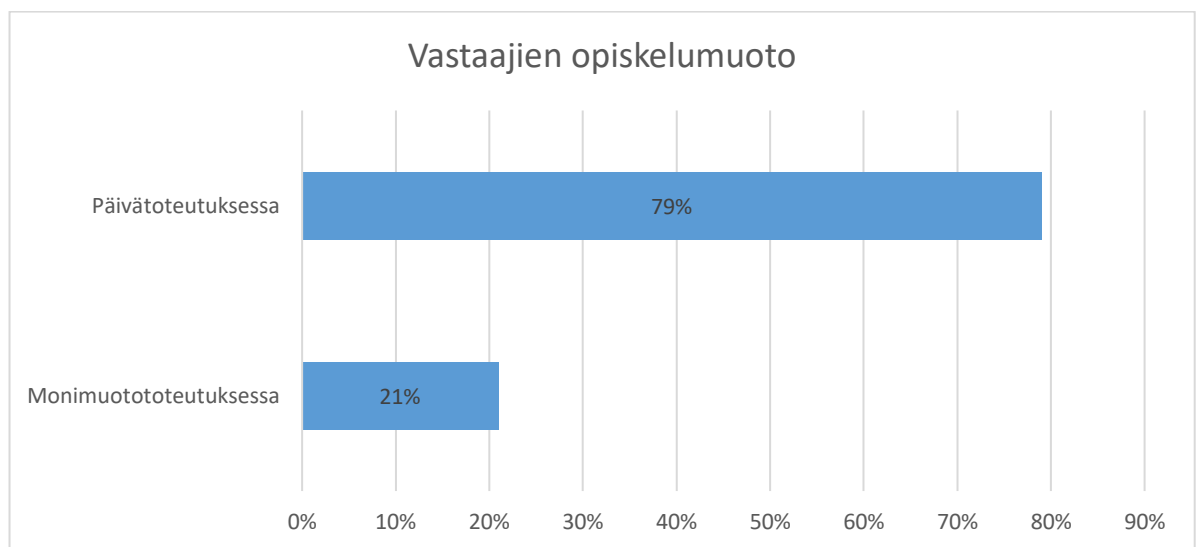
Kyselyn ensimmäisen kysymyksen avulla selvitettiin vastaajien sukupuolijakauma. Suurin osa eli 65 prosenttia kyselyyn vastanneista oli naisia. Miehiä ilmoitti olevansa 33 prosenttia. Yksi vastaajista ilmoitti olevansa muunsukupuolinen tai ei halunnut ilmoittaa omaa sukupuoltaan.

Kuvio 4. Vastaajien sukupuolijakauma (n=57)

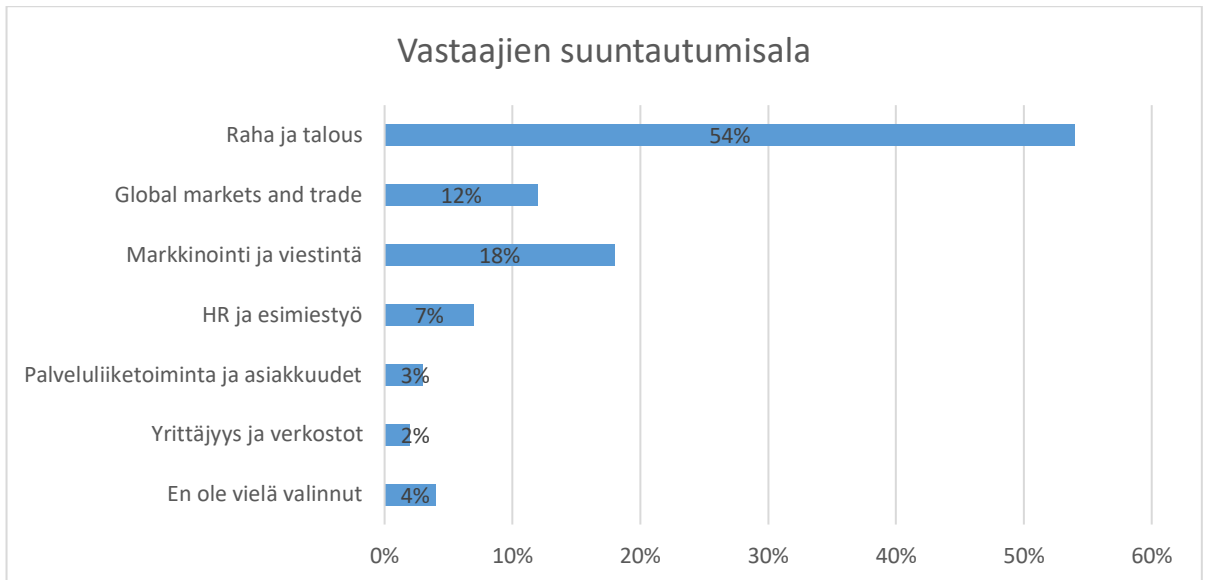
Toisessa kysymyksessä selvitettiin vastaajien ikäjakaumaa. Nuorin kyselyyn vastanneista henkilöistä oli 20-vuotias ja vanhin henkilöistä oli 48-vuotias. Kaikkien vastaajien keski-ikä oli 26,7 vuotta. Vanhemmat oppilaat olivat selvästi aktiivisempia vastaamaan kyselyyn, sillä yli 30-vuotiaiden suhteellinen osuus vastaajista oli melko suuri.

Kolmannessa kysymyksessä selvitettiin, opiskeleeko vastaaja päivä- vai monimuotototeutuksessa. Kuten kuviosta 5 näkyy, 79 prosenttia vastanneista opiskelee päivätoteutuksessa ja 21 prosenttia monimuotototeutuksessa. Tämä vastaa aika hyvin ikäjakaumassa mainittua osuutta yli 30-vuotiaista vastaajista. Monimuoto-opiskelijoiden keski-ikä olikin 35,8 vuotta.

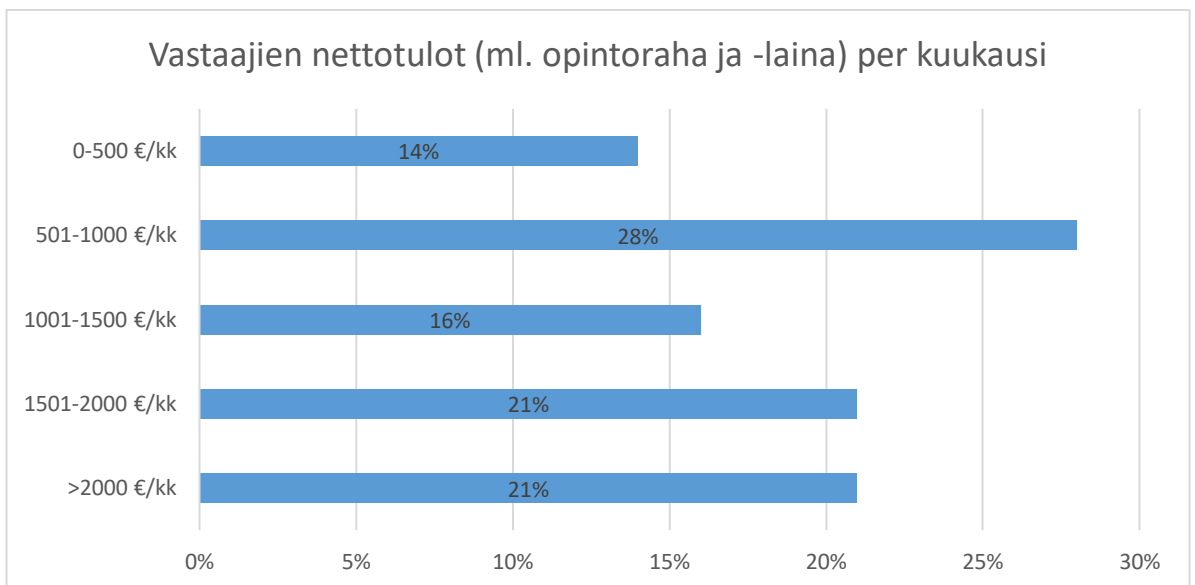
Kuvio 5. Vastaajien opiskelumuoto (n=57)

Neljännessä kysymyksessä selvitettiin, minkä pääsuuntautumisalan vastaajat ovat opinnoissaan valinneet. Kyselyn aihe kiinnosti selvästi eniten Raha ja talous– kokonaisuuteen suuntautuneita opiskelijoita, sillä 54 prosenttia vastaajista olivat suuntautuneet siihen. Seuraavaksi eniten vastaajia oli suuntautunut Global markets and trade- sekä Markkinointi ja viestintä–kokonaisuuksiin. Vastaajista löytyi kuitenkin kaikkien suuntautumisalojen edustajia ja 4 prosenttia ei ollut vielä edennyt opinnoissaan siihen pisteeseen, että olisivat valinneet suuntautumisalaa.

Kuvio 6. Vastaajien suuntautumisala (n=57)

Seuraavana kysymyksessä 5 tiedusteltiin vastaajien henkilökohtaisia nettotuloja kuukautta kohden. Kysymyksessä nettotuloihin pyydettiin laskemaan myös opintoraha sekä opintolaina, sillä monen opiskelijan kohdalla ne saattavat olla ainoat käytettävissä olevat rahanlähteet. Vastaukset jakoutuivat melko tasaisesti eri vastausvaihtoehtojen välillä, mutta eniten vastaajia eli 28 prosenttia sijoittui kuukauden nettotuloillaan 501 ja 1000 euron välille. Kyseiseen tulokategoriaan kuuluu, jos nostaa kuukausittain sekä opintorahan että opintolainan, mutta ei saa juurikaan muita tuloja. Vastaajista 21 prosenttia tienaa kuukausittain nettona yli 2000 euroa. Kyselyssä ei kysytty tarkemmin, paljonko nettotulo on, jos se ylittää 2000 euron rajan.

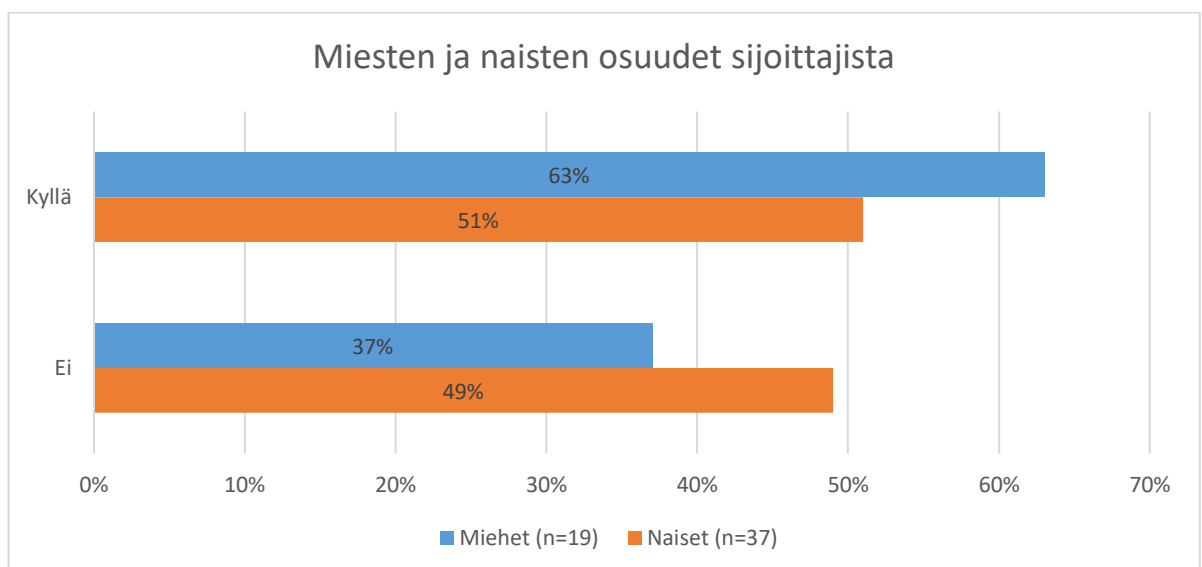

Kuvio 7. Vastaajien nettotulot per kuukausi (n=57)

5.2 Sijoittaminen

Tässä luvussa käsitellään sijoittamiseen liittyvien kysymysten 6–8 tulokset. Kyselyn tulosten sekä niiden analysoinnin lisäksi tuloksia verrataan keskimääräisen suomalaisen sijoittamiseen käyttämäänsä rahamäärään sekä sijoittamisen motiiveihin opinnäytetyön tutkimusongelmaan vastauksen saamiseksi.

Kysymys 6 selvitti kuinka suuri osa vastaajista sijoittaa osakkeisiin ja/tai rahastoihin. 54 prosenttia kyselyyn vastanneista kertoi sijoittavansa. Kyselyyn vastanneista miehistä sijoitti 63 prosenttia, kun taas naisista sijoitti vain 51 prosenttia. Suuntautumisalalla ei näyttänyt olevan juurikaan vaikutusta siihen sijoittaako vastaaja vai ei. Myöskään iällä ei ollut vaikutusta siihen kuinka suuri prosenttiosuus sijoittaa vertailtaessa yli ja alle 28-vuotiaita vastaajia keskenään.

Kuvio 8. Mies- ja naissijoittajien osuudet vastaajista (n=56)

Kuten suomalaisesta sijoittamiskulttuurista kertovassa luvussa 2.4 kerrotaan suomalaisista 36 prosenttia sijoittaa ylimääräisiä varojaan, joten siihen verrattuna sijoittavien osuus kyselyyn vastanneista liiketalouden opiskelijoista on merkittävästi suurempi. Tämä tukee johdannossa esittämäni hypoteesia koulutuksen vaikutuksesta sijoituspäätökseen.

Seitsemännessä kysymyksessä tiedusteltiin sitä, kuinka paljon vastaaja keskimäärin sijoittaa kuukausittain, mikäli hän oli vastannut kyllä kuudenteen kysymykseen. Vastauksia tähän kysymykseen tuli 29, eli kaksi sijoittavaa henkilöä jätti vastaamatta. Kuukaudessa sijoitettavan summan keskiarvo oli 176,55 euroa. Suurimmillaan vastaajien joukossa sijoitettiin jopa 700 euroa kuukaudessa, kun taas pienimmillään summa oli 15

euroa, joka on usein minimisijoitussumma suomalaisissa rahastoissa. Yli 500 euroa kuukaudessa sijoittavia vastaajissa oli yhteensä kolme kappaletta. Heistä kaikki olivat miehiä ja he kuuluivat yli 2000 euroa nettona tienaavien kategoriaan. Heidän suuret sijoitussummat nostavat kaikkien vastaajien keskiarvoa, sillä lähes puolet kysymykseen vastanneista sijoittaa kuukausittain enintään 50 euroa. Mikäli mukaan lasketaan myös kyselyyn osallistuneet, jotka eivät sijoita, oli kuukausittainen keskiarvo 89,82 euroa.

Luku on moninkertainen, kun sitä verrataan saatavilla oleviin tilastoihin suomalaisten osakkeisiin ja sijoitusrahastoihin nettomääräisesti sijoittamista varoista vuoden aikana. Vertailukohtana käytetään vuoden 2019 tilastoja, jolloin Suomen Pankin mukaan suomalaiset sijoittivat nettomääräisesti yhteensä 0,8 miljardia euroa uutta pääomaa osakkeisiin ja sijoitusrahastoihin (Suomen Pankki 2020). Suomen virallinen väkiluku Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2019 lopussa oli 5 525 292 (Tilastokeskus 2020). Kun nettomääräinen pääoma jaetaan väkiluvulla, saadaan keskimääräistä suomalaista kohden vuosittaiseksi sijoitussummaksi 144,79 euroa. Kuukausittaiseksi sijoitussummaksi jää siis 12,07 euroa. Lukuja vertailtaessa täytyy ottaa huomioon, että kyselyn tuloksissa puhutaan bruttomääräisistä sijoituksista, kun taas Suomen Pankin tilastoissa nettomääräisistä sijoituksista. Ero on kuitenkin niin huomattava, että kyselyn tulosten perusteella voidaan todeta, että liiketalouden opiskelija käyttää sijoituksiin enemmän rahaa kuin keskimääräinen suomalainen.

Kuvio 9. Vastaajien keskimääräiset sijoitussummat kuukaudessa (n=29)

Kysymyksessä 8 haettiin perusteluja sille, miksi vastaaja sijoittaa. Vastaajilla oli mahdollisuus valita yksi tai useampi vastausvaihtoehtoista. Selvästi suurimpana syynä sijoittamiselle on taloudellisen puskurin luominen, kun 90 prosenttia vastaajista oli

vastannut sen syyksi sijoittamiselle. Myös lisätuoton saaminen rahoille oli tärkeä syy, sillä sen oli valinnut 74 prosenttia vastaajista. Nämä vastaukset ovat hyvin linjassa teoriaosuuden luvussa 2.4 esitettyjen Danske Bankin kyselytutkimuksen tulosten kanssa. Ei ole tiedossa saiko heidän tutkimuksessaan valita vain yhden vastausvaihtoehdon, joten täysin vertailukelpoisia tulokset eivät ole keskenään, mutta samat syyt olivat molemmissa kyselyissä kärjessä. Kun kuviossa 11 verrataan miesten ja naisten vastauksia keskenään, erottuu niistä sama lopputulos kuin Danske Bankin kyselyssä. Miehistä jopa puolet vastasi sijoittavansa rikastuakseen, kun taas naisista rikastuakseen sijoittavien osuus on vain 21 prosenttia. Miehistä myös useampi piti sijoittamista hauskana ja jännittävänä harrastuksena. Tästä voi tehdä oletuksen, että miehet ovat todennäköisesti riskinottohalukkaampia ja tavoittelevat sijoituksillaan korkeampaa tuottoa naisiin verrattuna.

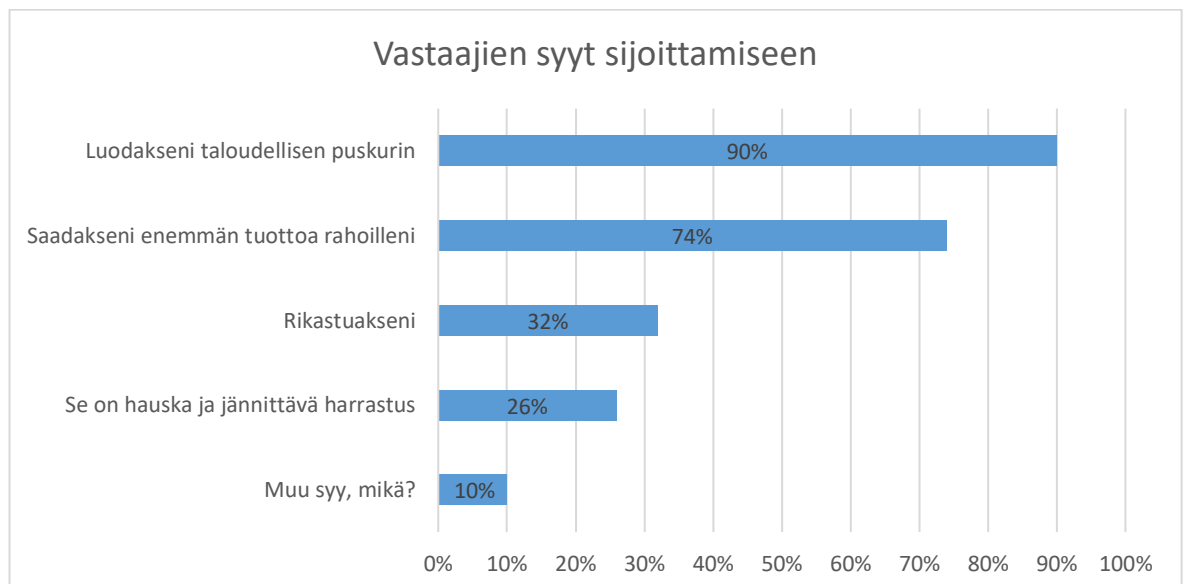
Muita syitä sijoittamiselle olivat:

S-Pankin säästäjä-palvelulla se käy itsestään

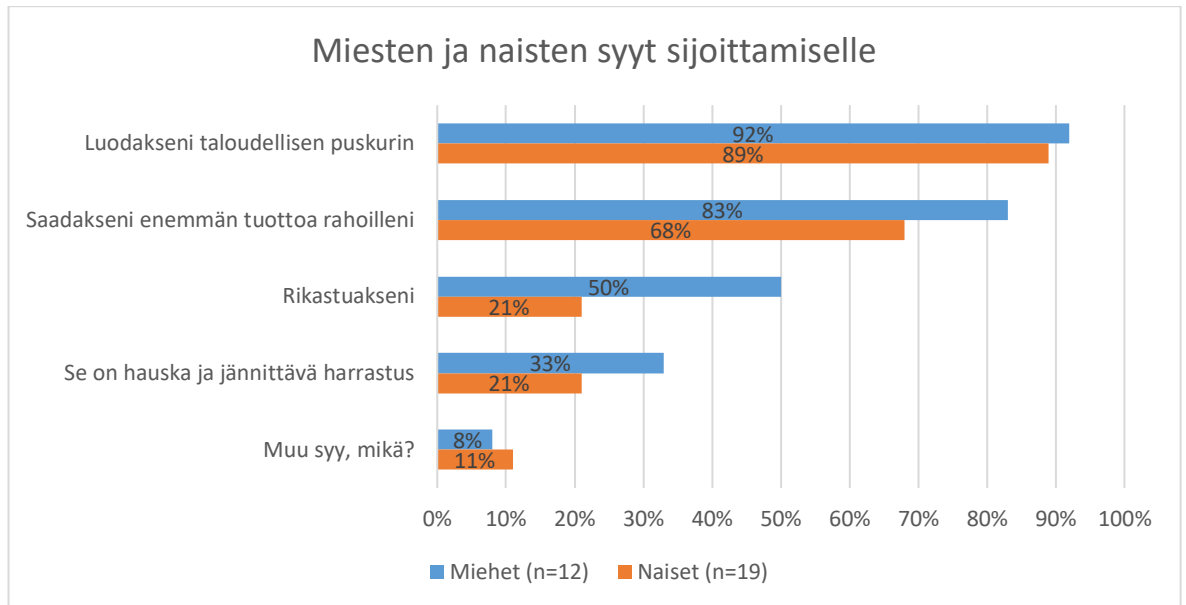
Säästäminen

Sijoitan lapsille

Näistä kaikki vastaukset lukisin myös taloudellisen puskurin luomisen alle ja lisätuoton saamisen alle. Myös lapsille sijoitettaessa luodaan taloudellista puskuria heille tulevaisuutta varten.

Kuvio 10. Miksi vastaajat sijoittavat (n=31)

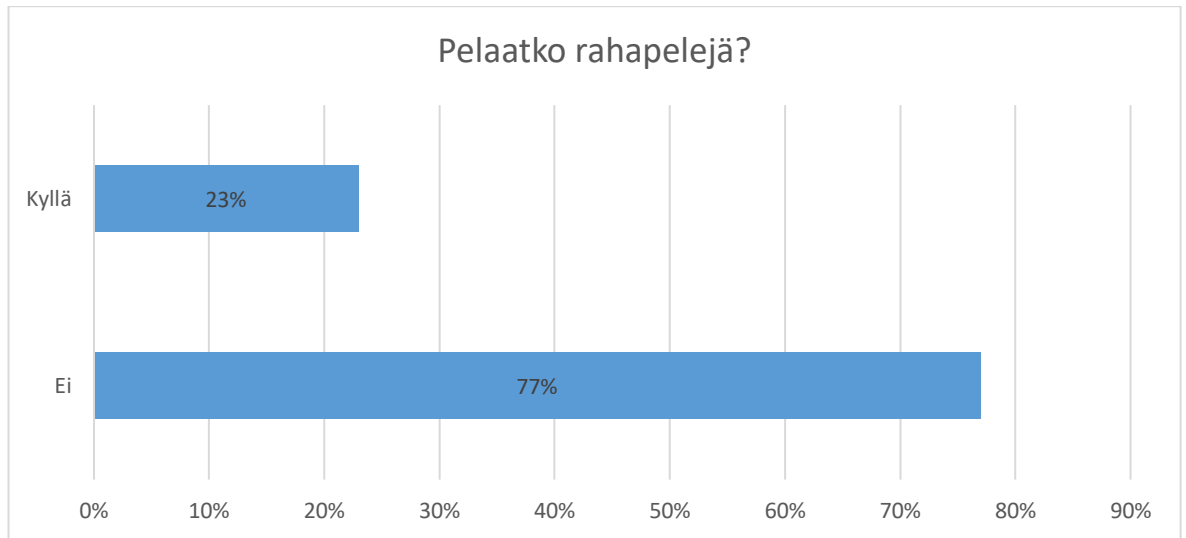

Kuvio 11. Miesten ja naisten syyt sijoittamiselle (n=31)

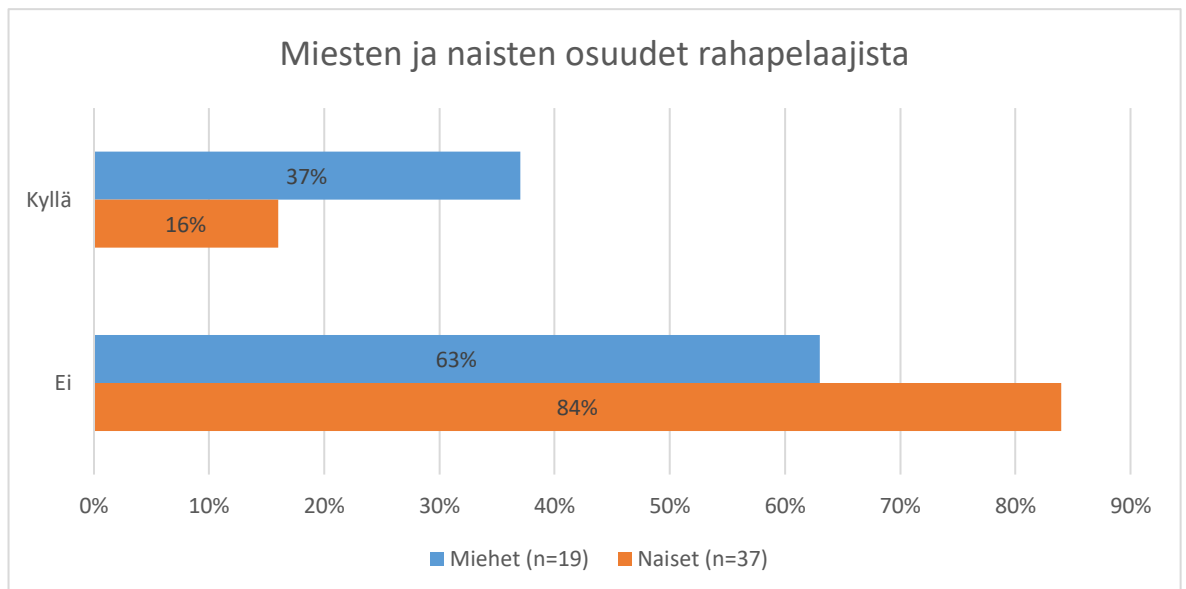
5.3 Rahapelaaminen

Tässä luvussa käsitellään rahapelaamiseen liittyvien kysymysten 9–14 tulokset. Kyselyn tulosten sekä niiden analysoinnin lisäksi tuloksia verrataan keskimääräisen suomalaisen rahapelaamiseen käyttämään rahamäärään sekä rahapelaamisen motiiveihin oppinnäytetyön tutkimusongelmaan vastauksen saamiseksi.

Kysymyksessä 9 kysyttiin, kuinka moni vastaajista pelaa rahapelejä. Vain 23 prosenttia kyselyyn vastanneista pelaa rahapelejä, joten suhde näyttää erittäin hyvältä. Kuviossa 13 on eritelty miesten ja naisten vastaukset toisistaan, jolloin käy ilmi, että rahapelaaminen myös liiketalouden opiskelijoilla on yleisempää miesten keskuudessa, kuten on myös yleisesti suomalaisten kohdalla. Miehistä 37 prosenttia pelaa rahapelejä, kun naisilla vastaava osuus on 16 prosenttia. Suuntautumisaloitain vertailtaessa hieman yllättäen suurin prosentuaalinen osuus rahapelaajista löytyy Raha ja talous–kokonaisuuteen suuntautuneista. Iällä näytti olevan jonkin verran merkitystä, sillä yli 28-vuotiaista 39 prosenttia kertoi pelaavansa rahapelejä, kun taas alle 28-vuotiaista vastaava osuus oli vain 15 prosenttia.

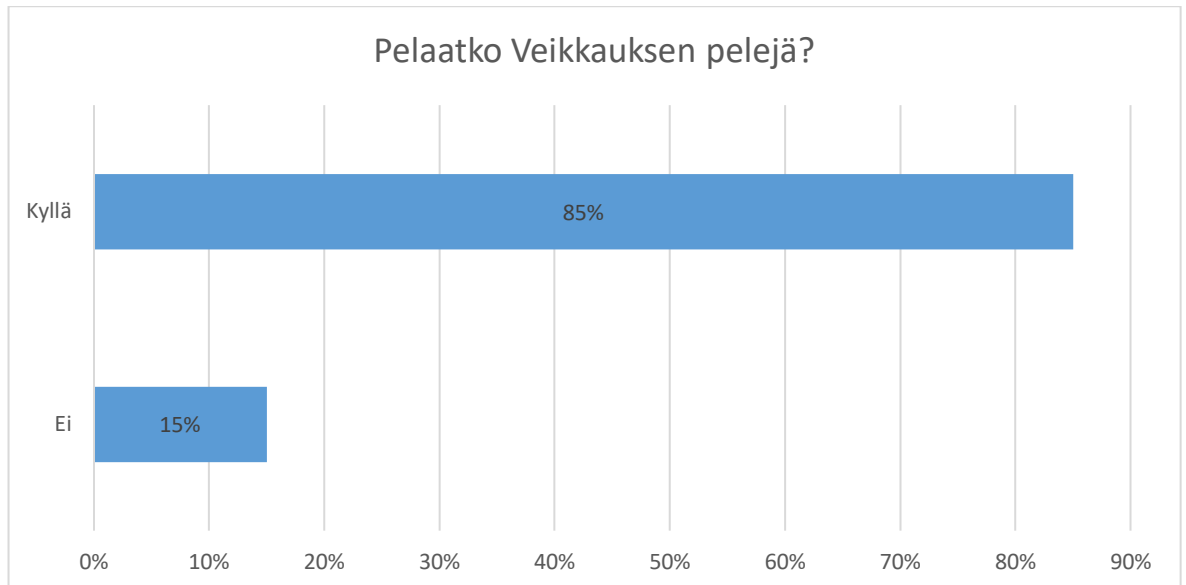

Kuvio 12. Rahapelaajien osuus vastaajista (n=57)

Kuvio 13. Miesten ja naisten osuudet rahapelaajista (n=57)

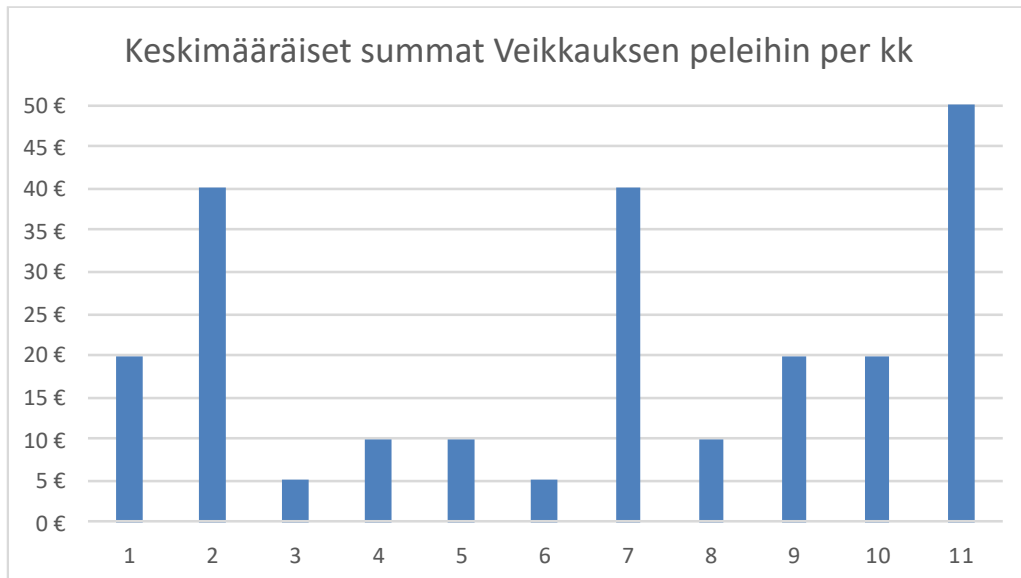
Kymmenennessä kysymyksessä haluttiin tietää, kuinka moni rahapelaajista pelasi monopoliyhtiö Veikkauksen pelejä. Yhteensä 13:sta vastaajasta 11 vastasi pelaavansa Veikkauksen pelejä. Kaksi vastaajaa ei siis pelaa ollenkaan Veikkauksen pelejä. Kyselyn otanta on todella pieni alhaisen vastaajamäärän vuoksi, mutta tuo 15 prosentin osuus vastaa arvionmukaista ulkomaisten pelisivustojen markkinaosuutta Suomessa vuodelta 2018, joka kerrotaan teoriaosuuden luvussa 3.3.

Kuvio 14. Veikkauksen pelejä pelaavien osuus rahapelaajista (n=13)

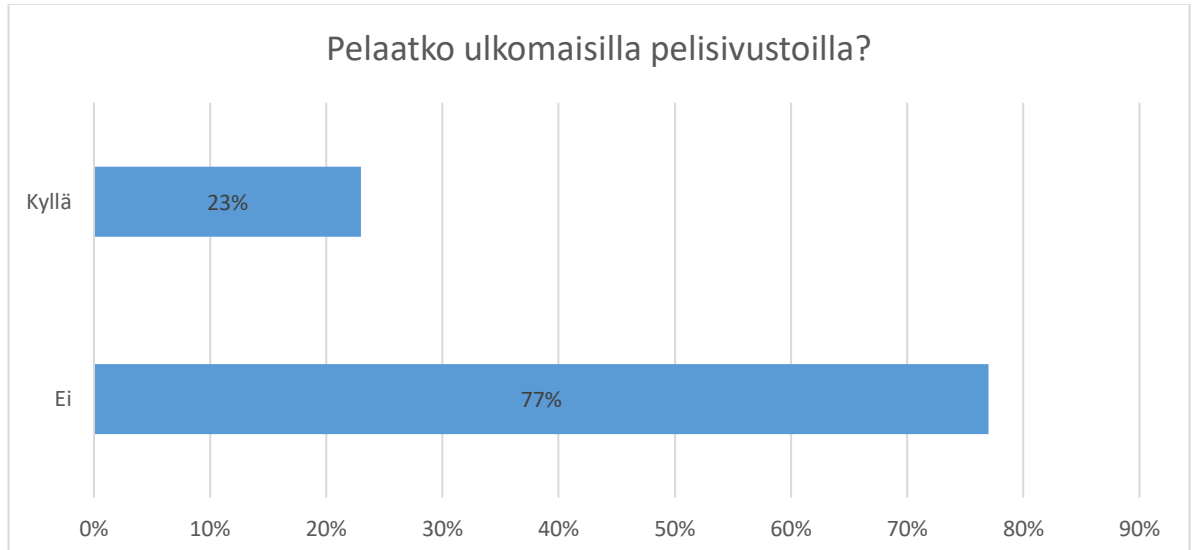
Kysymyksessä 11 selvitettiin, miten paljon Veikkauksen pelejä pelaavat käyttävät niihin keskimäärin kuukauden aikana. Kuten kuviosta 15 näkyy, on pelaamiseen käytettävät summat melko maltillisia. Enimmillään vastaajat käyttävät kuukaudessa Veikkauksen peleihin 50 euroa, kun taas pienimmillään 5 euroa. Kaikkien vastanneiden keskiarvoksi jää 20,91 euroa kuukaudessa. Mikäli keskiarvoon huomioidaan kaikki kyselyyn osallistuneet, se putoaa vain 4,04 euroon, joka on todella vähän.

Mikäli tätä lukua verrataan Veikkauksen vuoden 2018 todelliseen liikevaihtoon, joka esitettiin teoriaosuuden luvussa 3.2, ero liiketalouden opiskelijoiden ja keskimääräisen suomalaisen kesken kasvaa valtavaksi. Vuonna 2018 Suomen väkiluku oli 5 517 919 (Tilastokeskus 2019). Kun Veikkauksen todellinen liikevaihto jaetaan sillä ja lasketaan kuukausittainen osuus, jää keskimääräiseksi Veikkauksen rahapeleihin käytettäväksi summaksi suomalaisten kohden 196,33 euroa. Keskimääräinen suomalainen käyttää siis Veikkauksen peleihin yli 48 kertaa enemmän kuin Haaga-Helian liiketalouden opiskelija kyselyyn vastanneiden ilmoittamien tietojen perusteella. Tulos näyttää hyvältä liiketalouden opiskelijoiden kannalta, mutta erittäin huolestuttavalta kansallisella tasolla. Mikäli vertailulukuna käytettäisiin Veikkauksen virallisessa vuoden 2018 tulosraportissaan ilmoittamaa liikevaihtoa, jossa siis raha-automaattien osalta liikevaihto on ilmoitettu pelikatteenä, saataisiin tulokseksi 47,64 euroa (Veikkaus 2019). Summa olisi silti yli 11 kertaa suurempi kuin kyselyn tuloksissa.

Kuvio 15. Keskimmäiset summat Veikkauksen peleihin kuukaudessa (n=11)

Kysymyksessä 12 selvitettiin, kuinka moni rahapelejä pelaavista vastaajista pelaa ulkomaisilla rahapelisivustoilla. Kuten kuviosta 16 käy ilmi, 23 prosenttia kyselyyn vastanneista rahapelaajista pelaa ulkomaisilla pelisivustoilla. Näistä kolmesta henkilöstä kaksi olivat sellaisia, jotka pelaavat ainoastaan ulkomaisilla pelisivustoilla. Kaikki henkilöistä olivat miehiä.

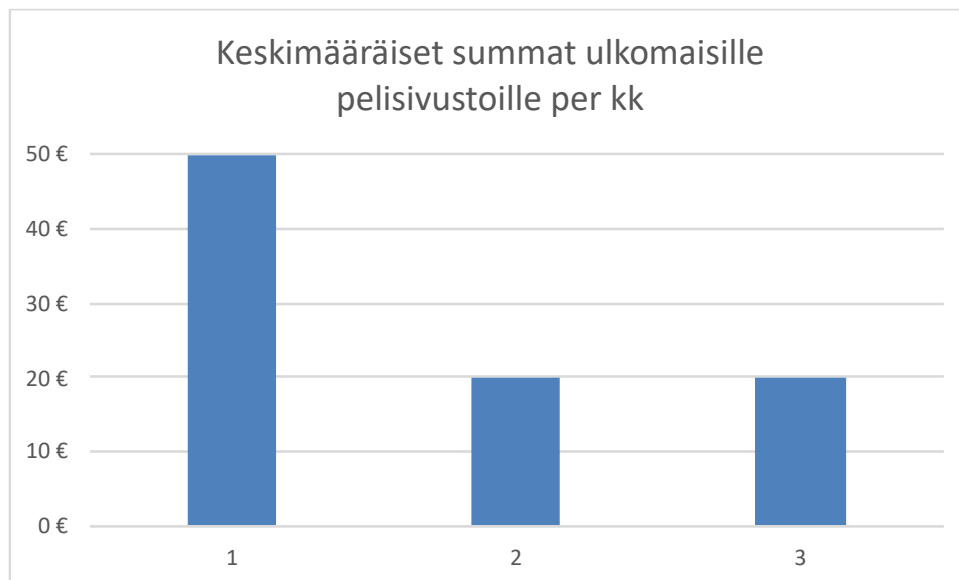

Kuvio 16. Ulkomaisilla pelisivustoilla pelaavien osuus rahapelaajista (n=13)

Kysymyksessä 13 selvitettiin, paljonko ulkomaisilla pelisivustoilla pelaavat käyttävät niihin rahaa keskimäärin kuukauden aikana. Myös ulkomaisille pelisivustoille pelattavien summien osalta ei nousta kovinkaan suuriin lukuihin. Eniten pelaava vastaaja käyttää niihin 50 euroa kuukaudessa, kun taas kaikkien ulkomaisilla pelisivustoilla pelaavien keskiarvoksi tulee 30 euroa. Jos keskiarvoon huomioidaan taas kaikki kyselyyn

osallistuneet, laskee se niinkin alas kuin 1,58 euroon. Tämä tukee taas näkemystä liiketalouden opiskelijoista hyvin maltillisina pelaajina.

Mikäli lukua verrataan keskimääräiseen suomalaiseen, vahvistuu kuva entisestään. Pelimarkkinoita analysoiva H2 Gambling Capital arvioi, että suomalaiset häviävät ulkomaisille pelisivustoille noin 300 miljoonaa euroa vuodessa, jolloin vuoden 2019 väkiluvulla jaettuna kuukausittaiseksi summaksi jää keskimäärin 4,50 euroa (Peluuuri 2020e). Tässä pitää ottaa huomioon, että kyseessä on taas hävitty summa, eli arviossa on huomioitu maksetut voitot. Summa on silti lähes kolme kertaa suurempi kuin kyselyn tuloksien perusteella saatu keskiarvo. Jos ulkomaisten pelisivustojen 14 prosentin osuuden arvio kokonaisrahapelimarkkinasta pitäisi paikkansa myös Veikkauksen todelliseen liikevaihtoon suhteutettuna, kuukausittain niihin käytettävä summa henkilöä kohden kasvaisi merkittävästi.

Kuvio 17. Keskimääräiset summat ulkomaisille pelisivustoille kuukaudessa (n=3)

Kysymyksessä 14 kysyttiin syitä rahapelaamiselle. Vastaajilla oli mahdollisuus valita yksi tai useampi vastausvaihtoehdoista. Tärkeimmäksi syyksi nousi se, että rahapelejä pidetään hauskana ja jännittävänä harrastuksena. Sen valitsi syyksi 62 prosenttia rahapelejä pelaavista vastaajista. Tämä kertoo siitä, että rahapelejä pelataan usein ajanvietteenä ja niillä haetaan jännitystä sekä viihdettä elämään. 46 prosenttia vastaajista toivoi rikastuvansa rahapelien avulla. Nämä kaksi syytä ovat myös yleisellä tasolla ne suurimmat syyt rahapelaamiselle. Kukaan vastaajista ei kokenut pelaavansa sen vuoksi, että saisi enemmän tuottoa rahoilleen. Muita syitä rahapelaamiselle olivat:

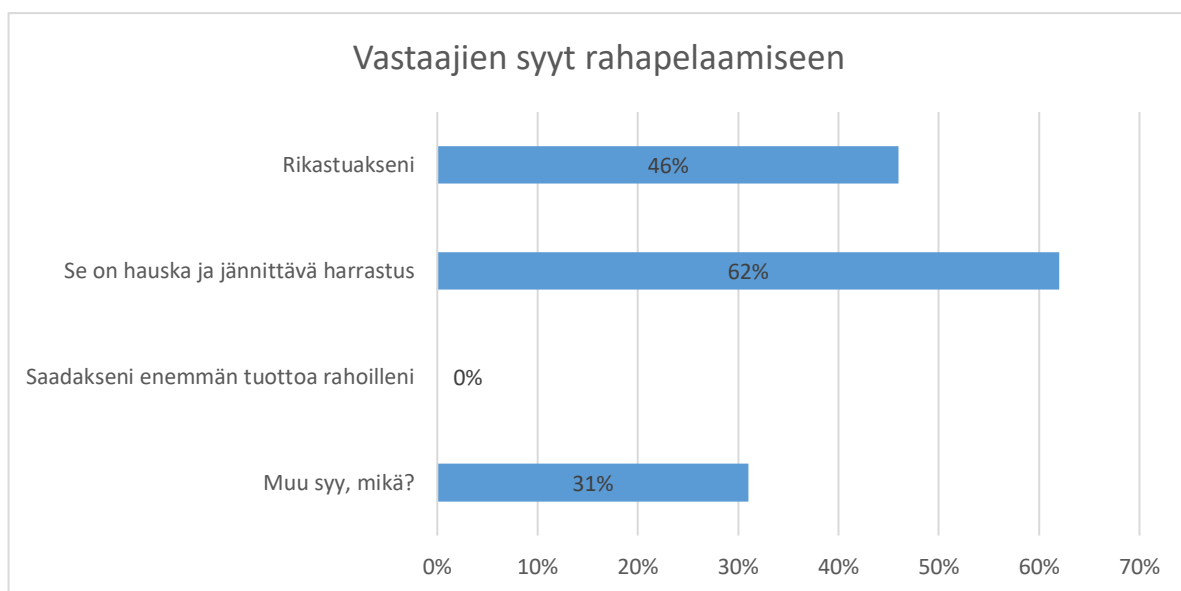
Pelaan aina ns ylimääräiset kolikot pois

Tylsyys

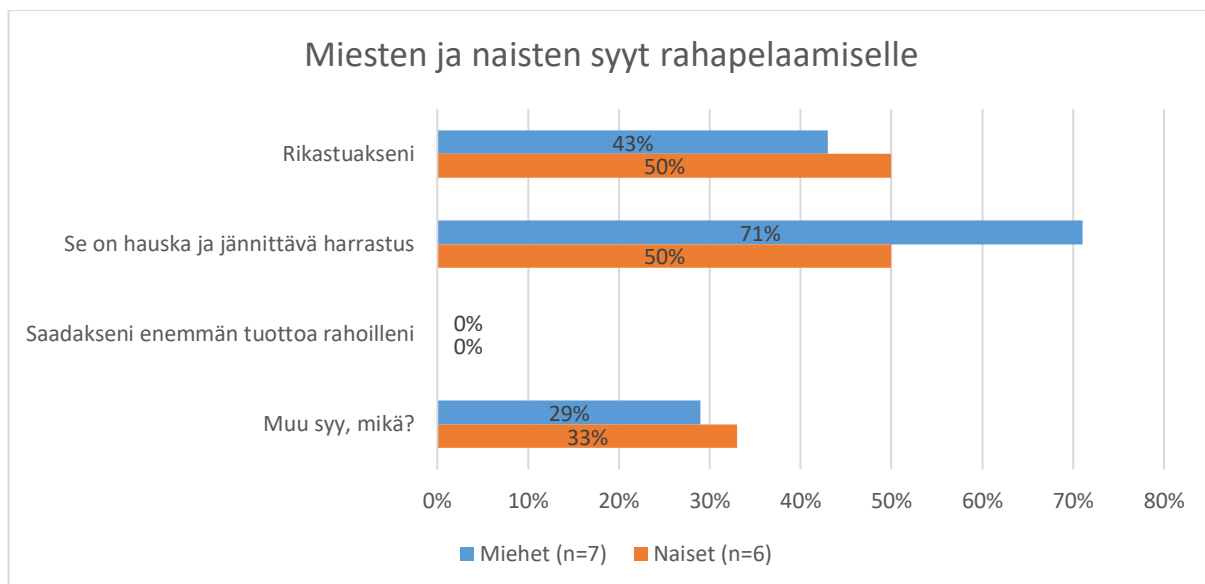
Tottumus

Jollei lottoa, niin ei voi haaveilla lottovoitosta

Näistä kaikki vastaukset voidaan myös laskea rikastumisen tai hauskan ja jännittävän harrastuksen alle. Mikäli verrataan miesten ja naisten vastauksia keskenään, suurin ero tulee siinä, että miehistä suurempi osa pitää rahapelaamista hauskana ja jännittävänä harrastuksena.

Kuvio 18. Miksi vastaajat pelaavat rahapelejä (n=13)

Kuvio 19. Miesten ja naisten syyt rahapelaamiselle (n=13)

5.4 Yhteenveto

Kyselyyn vastanneista Haaga-Helian liiketalouden opiskelijoista 54 prosenttia kertoi sijoittavansa, kun taas rahapelejä kertoi pelaavansa 23 prosenttia. Suurin osa vastaajista, jotka kertoivat sijoittavansa, eivät pelaa rahapelejä. Jos suhdetta katsotaan toisinpäin, niin lähes puolet rahapelejä pelaavista vastaajista eivät sijoita ollenkaan. Miesten suhteellinen osuus oli suurempi sekä sijoittamisen että rahapelaamisen osalta vastaajien keskuudessa. Suuntautumisalalla tai iällä ei ollut juurikaan merkitystä sijoittamisen kannalta, mutta rahapelaamisen kohdalla erot olivat suurempia. Tulokset olivat allekirjoittaneen näkökulmasta hieman yllättäviä, sillä eniten rahapelaajia löytyi Raha ja talous–kokonaisuuteen suuntautuneista opiskelijoista ja ikäjakauman puolesta vanhemmat opiskelijat olivat aktiivisempia rahapelaajia.

Kyselyn vastausten perusteella Haaga-Helian liiketalouden opiskelijat käyttävät sijoituksiin enemmän rahaa kuin keskimääräinen suomalainen. Kyselyyn vastanneiden kohdalla kuukausittaiseksi keskiarvoksi tuli 89,82 euroa, kun taas keskimääräisen suomalaisen kuukausittain nettomääräisenä sijoittama summa on 12,07 euroa. Rahapelien osalta tilanne kääntyy päinvastoin, sillä Haaga-Helian liiketalouden opiskelijat pelasivat kyselyn vastausten perusteella huomattavasti vähemmän kuin suomalaiset keskimäärin. Kyselyyn vastanneiden kuukausittain Veikkauksen rahapeleihin laittama summa on keskimäärin 4,04 euroa. Ulkomaisiin rahapeleihin vastaajat käyttivät keskimäärin 1,58 euroa kuukaudessa. Kaiken kaikkiaan Haaga-Helian liiketalouden opiskelijoiden keskuudessa rahapeleihin laitetaan siis kuukausittain keskimäärin 5,61 euroa. Vastaavat luvut keskimääräisen suomalaisen kohdalla ovat Veikkauksen pelien osalta 196,33 euroa, mikäli vertailukohtana käytetään Veikkauksen todellista liikevaihtoa tai 47,64 euroa mikäli vertailukohtana toimii Veikkauksen ilmoittama liikevaihto (ks. 3.2 tai 5.3). Ulkomaisten rahapelien osalta 4,50 euroa, kun lähteenä käytetään saatavilla olevaa arviota suomalaisten vuosittain ulkomaisille pelisivustoille häviämästä summasta. Mikäli näiden tietojen perusteella halutaan luotettavasti laskea yhteen sekä Veikkauksen peleihin että ulkomaisille pelisivustoille meneviä rahoja, tulee molempien osalta lukujen olla vertailukelpoisia keskenään. Näin ollen tässä käytetään siis pelikatetta, eli pelaajien häviämää summaa. Veikkauksen pelikate vuonna 2019 oli 1,69 miljardia euroa (Veikkaus 2020). Kaiken kaikkiaan siis keskimääräinen suomalainen häviää rahapeleihin 30,02 euroa. Suomalaisten häviämä summa on siis lähes kuusi kertaa suurempi kuin se summa, jonka Haaga-Helian liiketalouden opiskelija kyselyn mukaan laittaa rahapeleihin.

Mikäli otetaan hypoteettisena esimerkkinä tutkimustulosten perusteella saatu keskimääräinen Haaga-Helian liiketalouden opiskelija ja lasketaan spekulatiivisesti, miten

heidän keskimäärin sijoituksiin käyttämänsä noin 90 euroa käyttäytyisi pitkällä aikavälillä eri tilanteissa. Esimerkeissä käytetään teoriaosuuden kuviosta 1 löytyviä Jeremy J. Siegelin esittämiä pitkän aikavälin reaalisia tuotto prosentteja eri omaisuusluokille. Esimerkkihenkilö aloittaa säästämisen tai sijoittamisen 20-vuotiaana ja horisonttina on 30 vuotta. Esimerkeissä hyödynnetään Nordean korkoa korolle-laskuria. Ensimmäisessä esimerkissä henkilö päättää säästää ainoastaan säästötilille, jolle ei makseta lainkaan korkoa ja näin ollen vuotuisena reaalituottona käytetään dollarin pitkän aikavälin tuottoa -1,40 prosenttia. Tilanne 30 vuoden päästä näkyy kuvasta 2. Ilman inflaatiota 90 euron kuukausittaisella säästösummalla 30 vuoden päästä kasassa olisi 32 400 euroa. Inflaatio syö siis summasta lähes 6000 euroa pois pitkällä aikavälillä.

Kuva 2. Säästäminen pankkitilille

Toisessa esimerkissä henkilö päättää sijoittaa saman summan kuukausittain osakkeisiin, jolloin tuotto prosenttina käytetään Siegelin yli 200 vuoden ajalta osakkeille saamaa 6,70 prosentin keskimääräistä vuosituottoa. Kuten kuvasta 3 näkyy, onkin 32 400 euroa muuttunut yhtäkkiä 100 147 euroon sen avulla, että esimerkkihenkilö päätti tilin sijasta sijoittaa rahansa osakkeisiin. Tämä huima kasvu ilmaisee hyvin korkoa korolle-ilmion vaikutuksen pitkällä aikavälillä.

Kuva 3. Sijoittaminen osakkeisiin

Mikäli esimerkkihenkilö päättääkin käyttää kuukausittaisen säästösummansa rahapeleihin, tulee hän pitkällä aikavälillä todennäköisesti häviämään koko summan, kuten taulukon 2 mukaisesta palautusprosentin vaikutuksesta alkuperäiselle summalle näkee. Valitsipa henkilö minkä tahansa rahapelaamisen muodon, palautusprosentti on aina alle 100 ja rahapelin tarjoaja voittaa lopulta aina. Todennäköisyys sille, että esimerkkihenkilön kohdalle osuisi lottovoitto, vaikka hän pelaisi lottoa 90 eurolla joka kuukausi 30 vuoden ajan, on todella pieni.

Nämä esimerkit havainnollistavat hyvin sen, miten paljon paremmin Suomen kansantaloudella menisi, jos yhä useampi henkilö päättäisi mieluummin sijoittaa rahansa sen sijaan, että käyttää ne rahapeleihin. Täytyy toki ottaa huomioon, että mennyt tuotto ei ole ikinä tae tulevasta ja sijoittamisessa on myös riski menettää rahansa, mutta mikäli noudattaa teoriaosuuden luvussa 2.3 esitettyjä hajauttamisen periaatteita, on lopputulos pitkällä aikavälillä hyvin todennäköisesti positiivinen.

Syyt sijoittamisen ja rahapelaamisen taustalla olivat melko hyvin linjassa Haaga-Helian liiketalouden opiskelijoiden ja yleisesti suomalaisten keskuudessa. Sijoittamiseen suurimpina motivaation lähteinä toimii taloudellisen puskurin luominen sekä paremman tuoton hakeminen omille rahoille. Rahapelaamisessa taas suurimmat motivaation lähteet olivat siitä saatu jännitys ja mielihyvä sekä mahdollinen rikastuminen. Miesten ja naisten välillä eroja oli siinä, että miesten keskuudessa jopa 50 prosenttia kertoi tavoittelevansa

rikastumista myös sijoittamisella ja rahapelien osalta hauskana ja jännittävänä harrastuksena sitä piti 20 prosenttia suurempi osuus miehistä kuin naisista. Nämä tiedot tukevat hyvin teoriaosuuden luvuissa 2.4 ja 3.5 esitettyjä miesten ja naisten välisiä eroavaisuuksia sijoittamisen ja rahapelaamisen kohdalla.

Taulukko 3. Yhteenveto kyselytutkimuksen tuloksista

Vastaajien taustamuuttujat	<ul style="list-style-type: none"> • 33 % miehiä, 65 % naisia ja 2 % muunsukupuolisia/ei halunnut vastata • Keski-ikä 26,7 vuotta, nuorin vastaajista 20-vuotias ja vanhin 48-vuotias • 79 % päivä- ja 21 % monimuotototeutuksessa • Suuntautumisalajat: Raha ja talous 54 %, Markkinointi ja viestintä 18 % ja Global markets and trade 12 %, loppuosuus muissa tai ei valinnut vielä • Suurin nettotuloluokka 501-1000 €/kk (28 %), pienin 0-500 €/kk (14 %), yli 2000 €/kk tienaavien osuus 21 %
Sijoittaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Kyselyyn vastanneista 54 % sijoittaa, miehistä 63 % ja naisista 51 % • Kaikkien osallistuneiden keskimäärin sijoittama summa 89,82 €/kk • Enimmillään vastaajat sijoittavat 700 €/kk, pienimmillään 15 €/kk • Suurimmat syyt sijoittamiselle taloudellisen puskurin luominen (90 %) ja suurempien tuottojen saaminen rahoille (74 %) • Miehet (50 %) tavoittelevat myös enemmän rikastumista kuin naiset (21 %)
Rahapelaaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Kyselyyn vastanneista 23 % pelaa rahapelejä, miehistä 37 % ja naisista 16 % • Veikkauksen pelejä pelaa 85 % rahapelaajista • Kaikkien osallistuneiden keskimäärin Veikkauksen peleihin pelaama summa 4,04 €/kk, rahapelaajien kesken enimmillään 50 €/kk, pienimmillään 5 €/kk • Ulkomaisilla pelisivustoilla pelaa 23 % rahapelaajista • Kaikkien osallistuneiden keskimäärin ulkomaisille pelisivustoille pelaama summa 1,58 €/kk, rahapelaajien kesken enimmillään 50 €/kk, pienimmillään 20 €/kk • Yhteensä kyselyyn osallistuneet käyttävät rahapeleihin keskimäärin 5,61 €/kk • Suurimmat syyt rahapelaamiselle hauska ja jännittävä harrastus (62 %) ja rikastuminen (46 %) • Miehet (71 %) erottuvat naisista (50 %) hauskan ja jännittävän harrastuksen kohdalla

6 Pohdinta

Tässä luvussa esitellään johtopäätöksiä tutkimuksen tuloksista sekä pohditaan jatkotutkimusehdotuksia aiheeseen liittyen. Tämän lisäksi arvioidaan tutkimuksen reliabiliteettia sekä validiteettia ja arvioidaan opinnäytetyöprosessin onnistuneisuutta sekä omaa oppimista prosessin ajalta.

6.1 Johtopäätökset ja jatkotutkimusehdotukset

Tämän opinnäytetyön päätavoitteena oli selvittää, miten Haaga-Helian liiketalouden opiskelijan sijoittamisen ja rahapelaamisen välinen suhde eroaa keskimääräisestä suomalaisesta. Tälle tutkimusongelmalle asetettiin kaksi alatutkimusongelmaa, joiden avulla pyrittiin saamaan selville, miten paljon Haaga-Helian liiketalouden opiskelijat keskimäärin käyttävät kuukaudessa rahaa sijoittamiseen ja rahapelaamiseen sekä mitkä ovat syyt sijoittamisen ja rahapelaamisen taustalla.

Saatujen tutkimustulosten perusteella voidaan todeta, että Haaga-Helian liiketalouden opiskelijoilla suhde sijoittamisen ja rahapelaamisen välillä on erittäin positiivinen verrattuna keskimääräiseen suomalaiseen. Kyselyyn vastanneet käyttävät kuukaudessa rahaa sijoitukseen 16 kertaa enemmän kuin rahapeleihin, kun yleisesti suomalaisten kohdalla suhde menee niin, että rahapeleihin virtaa reilusti enemmän rahaa. Näiden tulosten perusteella koulutuksella on siis väliä rahaan liittyviä päätöksiä tehtäessä. Näin ollen johdannossa esitetty hypoteesi piti paikkansa. Sillä, että tuntee sijoittamisen perusteet ja hyödyt, on merkitystä siihen, miten helposti lähtee itse sijoittamaan. Itse syyt sijoittamisen tai rahapelaamisen taustalla jakautuivat melko samalla tavalla kuin vertailuun otetuissa suomalaisille tehdyissä tutkimuksissa. Tämä oli täysin loogista, mutta tärkeimpänä seikkana onkin se, kuinka suuri osuus päätyy hakemaan varallisuuden kasvua, jännitystä tai ajanvietettä enemmän sijoittamisen kuin rahapelaamisen parista.

Vastaavanlaisen tutkimuksen voisi suorittaa suuremmalla mittakaavalla joko yleisesti koulutusaloittain, tietyn koulutusalan osalta tai esimerkiksi samalle kohderyhmälle Haaga-Helian itsensä toimesta, jolloin otantaa saataisiin varmasti suuremmaksi. Kuten tässä opinnäytetyössä kerrotaan, sijoittamiseen ja rahapelaamiseen liittyviä tutkimuksia tehdään säännöllisesti eri tahojen toimesta, mikä on erittäin hyvä asia. Tästä tutkimuksesta tehtiin tarkoituksella mahdollisimman ytimekäs, jotta vastaaminen kyselyyn olisi vaivatonta. Jatkotutkimuksissa kysymyspatteristoa voitaisiinkin laajentaa esimerkiksi siihen, millaisiin sijoituksiin tai rahapeleihin liiketalouden opiskelijat käyttävät rahojaan. Onko sijoitusten osalta suorat osakkeet vai esimerkiksi indeksirahastot suositumpia? Pelaavatko he enemmän taitopelejä, kuten urheiluedonlyöntiä vai ovatko suomalaisten suosikit, kuten

lotto ja Eurojackpot listan kärjessä? Olisi myös mielenkiintoinen näkökulma selvittää syyt siihen, miksi henkilö ei sijoita tai pelaa rahapelejä.

6.2 Tutkimuksen luotettavuus ja eettiset periaatteet

Määrällisen tutkimuksen kokonaisluotettavuus muodostuvat tutkimuksen reliabeliudesta ja validiudesta. Tehdyn tutkimuksen kokonaisluotettavuus on hyvällä tasolla, kun otos edustaa perusjoukkoa ja mittaamisessa on mahdollisimman vähän perusvirheitä. Kokonaisluotettavuutta on mahdollista arvioida esimerkiksi uusintamittauksella. (Heikkilä 2014, 176; Uusitalo 1991, 86.) Tutkimuksen kokonaisluotettavuutta voidaan parantaa esimerkiksi sillä, että tutkitaan sitä, mitä pitikin tutkia. Tähän auttaa se, että tutkimusongelma määritellään selkeästi. Lisäksi tulee perustella tutkimuksen perusjoukon valinta, valita sopiva aineiston keräämisen tapa, valita oikea analysointitapa, määritellä mitattavat asiat yksiselitteisesti ja täsmällisesti sekä muodostaa kysymyksistä mahdollisimman konkreettisia ja valita niitä oikea määrä. Kyselylomaketta tulee testata ja tutkimusprosessi suorittaa huolellisesti ja rehellisesti. Myös toisilta, kuten ohjaajalta tai vertaisryhmältä, saadut kommentit ovat tärkeitä kokonaisluotettavuuden kannalta. (Vilka 2014, 152-153.) Tämän tutkimuksen tutkimusongelma pyrittiin valitsemaan mahdollisimman selkeäksi ja sitä tukemaan valittiin alaongelmat, joiden avulla saadaan tietoa, joka vastaa päätutkimusongelmaan. Kyselylomakkeesta muodostettiin lyhyt ja ytimekäs, jolloin mahdollisuus virheille vähenee ja kysymykset pyrittiin muotoilemaan niin, että tulkintaeroja ei pääsisi vastaajien kesken syntymään.

Tutkimuksessa olevat systemaattiset virheet johtavat tuloksia harhaan ja heikentävät tutkimuksen reliabiliteettia ja validiteettia. Systemaattinen virhe voi johtua kadosta tai siitä, että vastaajat vääristelevät asioita. Myös satunnaisvirheet, kuten vastaajan muistivirhe, heikentää tutkimuksen luotettavuutta ja tarkkuutta. (Vilka 2014, 153.) Tässä tutkimuksessa on siis tarpeen luottaa, että vastaajat olivat rehellisiä ilmoittaessaan rahasummia, joita he käyttävät sijoittamiseen tai rahapelaamiseen.

Tutkimuksen reliabiliteetilla tarkoitetaan sen kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Se siis arvioi tulosten pysyvyyttä, mikäli kysely tehtäisiin useaan otteeseen. Tutkimus on luotettava ja tarkka, jos kyselyssä saadaan sama tulos riippumatta tutkijasta. (Vilka 2014, 149.) Otokoko jäi tämän tutkimuksen osalta pieneksi, joten on vaikeaa arvioida, miten tulos muuttuisi, jos kysely tehtäisiin joko isommalle joukolle tai samankokoisella otannalla, mutta kaikkien vastaajien vaihtuessa.

Tutkimuksen validiteetilla tarkoitetaan sitä, että tutkimus on onnistunut mittaamaan sitä, mitä sen avulla oli tarkoituskin mitata. Validiudella arvioidaan sitä, miten hyvin tutkija on

pystynyt siirtämään tutkimuksessa käytetyn teorian tutkimuslomakkeeseen. Tutkimuksen validius on hyvällä tasolla, mikäli systemaattisia virheitä ei ole eikä tutkija ole erehtynyt käsitteiden tasolla. (Vilkkä 2014, 150.) Mielestäni tutkimuksessa mitattiin asioita, joita siinä haluttiin mitattavan ja käsitteiden kohdalla oltiin tarkkana. Systemaattisia virheitä ei pystytä saatavilla olevilla tiedoilla sulkemaan pois.

Tutkimuksen luotettavuutta heikentää se, että vastausprosenttia ei ole mahdollista laskea, sillä ei ole tarkkaa tietoa siitä, miten suuri joukko vastaanotti viestin tutkimuksesta. Kyselyyn vastasi 57 henkilöä, mutta Haaga-Helian Pasilan ja Porvoon kampuksilla on vuosina 2016–2018 aloittanut varmasti merkittävästi enemmän liiketalouden opiskelijoita, jolloin vastausprosentti jäi todennäköisesti melko pieneksi.

Tutkimusta tehtäessä pyrittiin noudattamaan hyvää tutkimusetiikkaa. Sillä tarkoitetaan, että tutkimuksen kysymyksenasettelu ja tavoitteet, aineiston kerääminen ja käsittely, tulosten esittäminen ja aineiston esittely eivät loukkaa tutkimuksen kohderyhmää eivätkä hyvää tieteellistä tapaa. (Vilkkä 2014, 90.) Tutkimusetiikan näkökulmasta hyvän tieteellisen tavan keskeisiin lähtökohtiin kuuluu muun muassa rehellisyyden, huolellisuuden ja tarkkuuden noudattaminen tutkimustyössä sekä eettisesti kestävien tutkimusmenetelmien käyttäminen (TENK 2012, 6). Tämän opinnäytetyön tutkimusaineisto käsiteltiin täysin anonyymisti ja tulokset esitettiin sellaisina kuin ne saatujen vastausten perusteella olivat. Ennen tutkimuksen aloittamista, hankittiin Haaga-Helialta tarvittava tutkimuslupa sen toteuttamista varten. Työssä on kunnioitettu muiden tekemää työtä huolehtimalla asianmukaisista lähdeviitteistä.

6.3 Opinnäytetyöprosessin ja oman oppimisen arviointi

Aloitin opinnäytetyöprosessin tammikuussa 2020 pohtimalla aihetta, josta haluaisin työn tehdä. Tärkein kriteeri itselleni oli se, että aihe olisi sellainen, joka oikeasti kiinnostaa minua. Näin ollen sijoittaminen oli luonnollinen aihe. Olin myös pitkään seurannut huolissani sitä, miten paljon suomalaiset pelaavat rahapelejä ja toisaalta, miten vähän suomalaiset sijoittavat. Aiheen valinta oli lopulta siis melko helppo. En myöskään löytänyt vastaavalla näkökulmalla tehtyjä tutkimuksia aiheesta. Itsessään sijoittamisesta ja rahapelaamisesta löytyy paljonkin tutkimuksia, mutta tutkimusta, jossa niitä tarkasteltaisiin suhteessa toisiinsa en löytänyt.

Varsinaisesti aloin työstämään opinnäytetyötäni maaliskuussa 2020 ja asetin alun perin tavoitteekseni valmistua kevään 2020 aikana. Asetin suuntaa antavan aikataulun, mutta en tehnyt sen tarkempaa suunnitelmaa, mitä päivä- tai viikottasolla tulisi saada valmiiksi. Koin, että alku oli melko tahmeaa ja tuntui, että vauhtiin pääsemisessä kirjoittamisen

kanssa oli haasteita. Myös motivaatio kevään aikana oli hieman kateissa, ja näin ollen päätin kevään mittaan, että en aseta itselleni paineita, jos opinnäytetyö ei valmistukaan alkuperäisen suunnitelman mukaan, vaan venähtää syksyille 2020. Aikataulullisesti kevät olisi ollut parempaa aikaa työn tekemiseen, sillä silloin työskentelin pääasiassa osa-aikaisesti, kun taas toukokuusta lähtien olen työskennellyt kokoaikaisesti, jolloin ajankohdat opinnäytetyön edistämiseksi ovat olleet rajallisempia. Kesän pidin kokonaan taukoa opinnäytetyöstä ja jatkoin työn parissa jälleen syyskuussa. Sain tutkimusluvan Haaga-Helialta niin, että lokakuun puolella välissä olisi kahden viikon mittainen jakso, jolloin kyselytutkimukseni voitaisiin toimittaa kohderyhmälle. Tahtotilani oli valmistua vuoden 2020 aikana, joten opinnäytetyön palautuksen takarajaksi asetettiin marraskuun puoliväli. Näin ollen teoriaosuuden tuli olla valmiina lokakuun loppuun mennessä, jotta marraskuun alku olisi aikaa keskittyä ainoastaan tutkimustulosten analysointiin ja raportointiin. Tässä onnistuttiin ja opinnäytetyöprosessi saatiin loka- ja marraskuun viikonloppujen aikana valmiiksi.

Pyrin löytämään aiheeseen liittyen mahdollisimman luotettavia ja ajantasaisia lähteitä. Koen, että tämä onnistui kiitettävästi, vaikka mitenkään helppoa se ei kaikkien aihealueiden kohdalla ollut. Prosessi opettikin paljon lähteiden etsimisestä, sillä joskus oikean lähteen löytäminen voi olla yhdestä sanamuodosta kiinni. Opinnäytetyö on laajin kirjoitustyö, jonka olen elämäni aikana tehnyt ja huomasin, että tieteellisen kirjoitustavan kanssa oli alkuun totuttelemista. Se on kuitenkin asia, jossa kehittyy vain tekemällä ja kehityskohtia varmasti riittää edelleen paljon. Tiedostan, että itselleni haasteita aiheutti myös objektiivisuuden säilyttäminen opinnäytetyön aihetta kohtaan, sillä oma suhtautumiseni asiaan on sen verran vahva. Tämä näkyy siinä, että omat mielipiteeni voivat tulla esille sanavalinnoissa ja asioiden esittämisessä. Kyselytutkimuksessa kysyin kuitenkin molempien osa-alueiden osalta kysymykset samoilla sanamuodoilla, jotta tulokset ovat täysin vertailukelpoisia keskenään ja lukujen analysointi on mahdollisimman objektiivista.

Kokonaisuudessaan opinnäytetyöprosessi vaatii muun muassa ajanhallintaa, itsensä johtamista, lähteiden kriittistä tarkastelua, teoriaan perehtymistä, tieteellistä otetta kirjoittamiseen ja teknisiä taitoja tulosten analysoinnissa. Jos pitäisi antaa neuvoja itselleni prosessin alkuun, niin ne olisivat seuraavat: tee tarkka aikataulu työn etenemisestä, tartu työntekoon ja lopeta prokrastinointi.

Lähteet

Aktia 2020. Säästä ja sijoita. Rahastot. Tunnusluvut. Luettavissa:

<https://www.aktia.fi/fi/saasta-ja-sijoita/rahastot/tunnusluvut>. Luettu: 19.4.2020.

Arpajaislaki 23.11.2001/1047.

Berglund, M. & Juutilainen, V. 2019. 13 miljardin Veikkaus – yhtiö myöntää MOT:lle automaattipelien todellisen liikevaihdon. Luettavissa:

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2019/10/21/13-miljardin-veikkaus-yhtio-myontaa-motlle-automattipelien-todellisen>. Luettu: 8.11.2020.

Danske Bank 2018. Suomalaiset suovat vaurauden yrittäjälle, mutta eivät poliitikolle.

Luettavissa: <https://danskebank.fi/sinulle/artikkelit/2018/12/suomalaiset-suovat-vaurauden-yrittajille-mutta-eivat-poliitikoille>. Luettu: 3.4.2020.

Danske Bank 2020. Suomalaisille miehille sijoittaminen on harrastus, naisille haaste.

Luettavissa: <https://danskebank.fi/sinulle/sivut/taloudellinen-mielenrauha/suomalaisille-miehille-sijoittaminen-on-harrastus-naisille-haaste>. Luettu: 17.10.2020.

EHYT ry 2020a. Rahapelaaminen. Luettavissa:

<http://www.pelitaito.fi/new/rahapelaaminen/>. Luettu: 17.4.2020.

EHYT ry 2020b. Miksi pelataan. Luettavissa: <http://www.pelitaito.fi/new/miksi-pelataan/>.

Luettu: 14.11.2020.

Elo, H. & Saarhelo, J. 2018. Osakesijoittajan maailmanvalloitus. Alma Talent. Helsinki.

ER-Tuki 2019. Miten nettikasinoita markkinoidaan verkossa. Luettavissa:

<https://ertuki.fi/miten-nettikasinoita-markkinoidaan-verkossa/>. Luettu: 17.10.2020.

EVA 2020. Ryysyistä rikkauksiin. Luettavissa: <https://www.eva.fi/wp-content/uploads/2020/01/eva-artikkeli-13.1.2020.pdf>.

Luettu: 18.10.2020.

Finanssiala ry 2020. Säästämisen ja sijoittamisen perusteet. Luettavissa:

<https://www.finanssialalle.fi/opintomateriaalit/finanssialan-perusteet/saastaminen-ja-sijoittaminen/saastamisen-ja-sijoittamisen-perusteet.html>. Luettu: 10.4.2020.

Finanssialan Keskusliitto 2015. Sijoitusrahastotutkimus. Luettavissa:
<https://www.finanssiala.fi/materiaalit/FK-julkaisu-Sijoitusrahastotutkimus-2015.pdf>. Luettu:
30.4.2020.

Gambling Commission 2020. For the public. Safer gambling. Luettavissa:
<https://www.gamblingcommission.gov.uk/for-the-public/Safer-gambling/Consumer-guides/Machines-Fruit-machines-FOBTs/Gaming-machine-payouts-RTP.aspx>. Luettu:
19.4.2020.

Hallituksen esitys 132/2016.

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. 9.uudistettu painos. Edita. Helsinki.

Hämäläinen, K. & Oksaharju, J. 2016. Sijoita kuin guru. Hansaprint. Turenki.

Kallunki, J., Martikainen, M. & Niemelä, J. E. 2019. Ammattimainen sijoittaminen. 8.,
uudistettu painos. Alma Talent. Helsinki.

Kananen J. 2019. Opinnäytetyön ja pro gradun pikaopas: Avain opinnäytetyön ja pro
gradun kirjoittamiseen. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylä.

Kansalaisaloite.fi 2019. Rahapeliautomaatit poistettava kaupoista, kioskeilta, ravintoloista
ja huoltoasemilta. Luettavissa: <https://www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/3933>. Luettu:
13.4.2020.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2019a. KKV:n selvitys: Veikkauksen valvonta uudistettava.
Luettavissa: <https://www.kkv.fi/ajankohtaista/Tiedotteet/2019/24.10.2019-kkv-n-selvitys-veikkauksen-valvonta-uudistettava/>. Luettu: 13.4.2020.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2019b. Rahapelijärjestelmät – Suomi ja muut maat.
Luettavissa: <https://www.kkv.fi/globalassets/kkv-suomi/julkaisut/selvitykset/2019/kkv-selvityksia-4-2019-rahapelijarjestelmat.pdf>. Luettu: 14.9.2020.

Knüpfer, S. & Puttonen, V. 2018. Moderni Rahoitus. 10., uudistettu painos. Alma Talent.
Helsinki.

Peluuri 2020a. Tietopankki. Rahapelaamisen matematiikkaa. Rahapeliautomaatin palautusprosentti. Luettavissa: <https://peluuri.fi/fi/tietopankki/rahapelaamisen-matematiikkaa/rahapeliautomaatin-palautusprosentti>. Luettu: 23.4.2020.

Peluuri 2020b. Tietopankki. Rahapelaamisen matematiikkaa. Palautusprosentti ja kerroin vedonlyönnissä. Luettavissa: <https://peluuri.fi/fi/tietopankki/rahapelaamisen-matematiikkaa/palautusprosentti-ja-kerroin-vedonlyonnissa>. Luettu: 23.4.2020.

Peluuri 2020c. Tietopankki. Rahapelaamisen matematiikkaa. Numeroarvontapelit. Luettavissa: <https://peluuri.fi/fi/tietopankki/rahapelaamisen-matematiikkaa/numeroarvontapelit>. Luettu: 23.4.2020.

Peluuri 2020d. Tietopankki. Rahapelaamisen matematiikkaa. Suurten lukujen laki ja talon etu. Luettavissa: <https://peluuri.fi/fi/tietopankki/rahapelaamisen-matematiikkaa/suurten-lukujen-laki-ja-talon-etu>. Luettu: 24.4.2020.

Peluuri 2020e. Tietopankki. Rahapelaaminen Suomessa. Luettavissa: <https://www.peluuri.fi/tietopankki/rahapelaaminen-suomessa>. Luettu: 14.11.2020.

Puttonen, V. & Repo, E. 2011. Miten sijoitan rahastoihin. 5., uudistettu painos. Talentum. Helsinki.

Pörssisäätiö 2017. Osakeopas. Luettavissa: <https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2017/06/Osakeopas-2017.pdf>. Luettu 1.5.2020.

Pörssisäätiö 2018. Mitä tunnusluvut kertovat. Luettavissa: <https://www.porssisaatio.fi/blog/2018/08/10/mita-tunnusluvut-kertovat/>. Luettu: 19.4.2020.
Suomen Pankki 2020. Suomalaisten kotitalouksien talletukset kasvoivat yli 100 mrd. euron. Luettavissa: <https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/saastaminen-ja-sijoittaminen/>. Luettu: 17.10.2020.

Saario, S. 2016. Miten sijoitan pörssiosakkeisiin. 12.uudistettu painos. Talentum Pro. Helsinki.

Siegel, J. J. 2014. Stocks for the long run: The definitive guide to financial market returns & long-term investment strategies. 5th ed. New York: McGraw-Hill Education.

Suomen Pankki 2020. Kotitalouksien osakesijoitukset kasvoivat vuonna 2019. Luettavissa: <https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/saastaminen-ja->

sijoittaminen/tiedotehistoria/2020/kotitalouksien-osakesijoitukset-kasvoivat-vuonna-2019/.
Luettu: 14.11.2020.

TENK 2012. Tutkimuseettinen neuvottelukunta. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen louk-
kausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Luettavissa: https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf. Luettu: 15.11.2020.

THL 2020a. Rahapelaaminen ja peliongelmat – Suomalaisen rahapelaaminen 2019.

Tilastoraportti. Luettavissa:

http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/139636/Suomalaisten%20rahapelaaminen%20ja%20peliongelmat%202019_tilastoraportti%2017.4.20.._.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Luettu: 9.5.2020.

THL 2020b. Rahapelaaminen ja peliongelmat – Rahapelaamiseen liittyvät asenteet ja
mielipiteet - Suomalaisen rahapelaaminen 2019. Tilastoraportti. Luettavissa:

http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/140192/Suomalaisten%20rahapelaaminen%20c%20asenteet%20ja%20mielipiteet%202019_tilastoraportti.pdf?sequence=1&isAllowed=y

. Luettu: 13.9.2020.

Tilastokeskus 2018. Rahoitustilinpito 2017. Luettavissa:

http://tilastokeskus.fi/til/rtp/2017/rtp_2017_2018-09-28_kuv_003_fi.html. Luettu:

17.4.2020.

Tilastokeskus 2019. Väkiluvun kasvu pienin vuoden 1970 jälkeen. Luettavissa:

https://www.stat.fi/til/vaerak/2018/vaerak_2018_2019-03-29_tie_001_fi.html. Luettu:

14.11.2020.

Tilastokeskus 2020. 70 vuotta täyttäneitä 874 000. Luettavissa:

http://www.stat.fi/til/vaerak/2019/vaerak_2019_2020-03-24_tie_001_fi.html. Luettu:

14.11.2020.

Uusitalo, H. 1991. Tiede, tutkimus ja tutkielma. Johdatus tutkielman maailmaan. 2.painos.
WSOY. Porvoo.

Veikkaus 2018. Yritystietoa. Veikkaus numeroina. Veikkauksen vuosiraportti 2017.

Luettavissa:

https://cms.veikkaus.fi/site/binaries/content/assets/dokumentit/vuosikertomus/2017/veikkaus_vuosiraportti_2017.pdf. Luettu: 17.4.2020.

Veikkaus 2019. Vuosiraportti 2018. Luettavissa:

https://cms.veikkaus.fi/site/binaries/content/assets/dokumentit/vuosikertomus/2018/veikkaus_vuosiraportti_2018.pdf. Luettu 14.11.2020.

Veikkaus 2020. Yritys. Historia. Luettavissa:

<https://www.veikkaus.fi/fi/yritys#!/yritystietoa/historia>. Luettu: 2.4.2020.

Vilka, H. 2014. Tutki ja mittaa. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Helsinki.

Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4.uudistettu painos. PS-kustannus. Jyväskylä.

Yle 2020. Hallitus haluaa suitsia ulkomaisia rahapeliyhtiöitä kovin ottein – pelitilien rahansiirrot ja voittojen maksu yritetään estää. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-11556344>. Luettu 17.10.2020.

Liitteet

Liite 1. Saatekirje

Voita S-ryhmän lahjakortti vastaamalla opinnäytetyökyselyyn

Hei liiketalouden opiskelija!

Olen neljännen vuoden liiketalouden opiskelija ja tutkin suomalaisten sijoittamisen ja rahapelien välistä suhdetta. Tämän kyselytutkimuksen tavoitteena on selvittää, miten Haaga-Helian liiketalouden opiskelija vertautuu keskimääräiseen suomalaiseen. Kyselytutkimus on osa opinnäytetyötäni.

Kyselyyn vastaaminen vie vain noin 3–5 minuuttia. Vastaaminen tapahtuu täysin anonyymisti. Vastaathan kyselyyn viimeistään sunnuntaina 1.11.2020.

Vastaa kyselyyn tämän linkin kautta: <https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Flink.webpolsurveys.com%2F%2F11592EF0A7099D0C&data=04%7C01%7Cjuha.leikas%40myy.haaga-helia.fi%7C4a1b684d296149b0397c08d874ae872f%7Ca9e39483dd214c25b8482a625cff7939%7C0%7C0%7C637387640234849814%7CUnkown%7CTWFpbGZsb3d8eyJWljiMC4wljAwMDAilCJQljoilV2luMzliLCJBTiI6IjEhaWwiLCJXVCi6Mn0%3D%7C1000&sd=UJpQth16Qn1SOXeuUhkDr4R7mO3W5gFog37Q8IbUO9A%3D&reserved=0>

(Jos linkki ei toimi, kopioi se selaimen osoite-ruutuun.)

Kiitoksena kaikkien vastaajien kesken arvotaan 30 € arvoinen S-ryhmän lahjakortti. Halutessasi osallistua arvontaan, jätähän yhteystietosi kyselyn päätteeksi.

Yhteystiedot on saatu Haaga-Helia ammattikorkeakoulun rekistereistä. Tutkimusaineisto ja tulokset käsitellään luottamuksellisesti henkilötietolain edellyttämällä tavalla. Lopulliset tutkimustulokset raportoidaan niin, että vastauksia ei voida yhdistää yksittäisiin vastaajiin.

Kiitos osallistumisestasi jo etukäteen ja tsemppiä opintoihin!

Ystävällisin terveisin,

Juha Leikas
Liiketalouden opiskelija, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Liite 2. Kyselylomake

Sijoittamisen ja rahapelien välinen suhde

 Pakolliset kentät merkitään asteriskilla (*) ja ne tulee täyttää lomakkeen viimeistelemiseksi.

1. Sukupuoli? *

- Mies
- Nainen
- Muu/En halua vastata

2. Ikä? *

3. Opiskeletko? *

- Päivätoteutuksessa
- Monimuotototeutuksessa

4. Mikä on suuntautumisalasi? *

- Raha ja talous
- Global markets and trade
- Markkinointi ja viestintä
- HR ja esimiestyö
- Palveluliiketoiminta ja asiakkuudet
- Yrittäjyys ja verkostot
- En ole vielä valinnut

Seuraava

Sijoittamisen ja rahapelien välinen suhde

 Pakolliset kentät merkitään asteriskilla (*) ja ne tulee täyttää lomakkeen viimeistelemiseksi.

5. Mitkä ovat henkilökohtaiset nettotulosi (ml. opintoraha ja -laina) per kuukausi? *

- 0-500 €/kk
- 501-1000 €/kk
- 1001-1500 €/kk
- 1501-2000 €/kk
- >2000 €/kk

6. Sijoitatko osakkeisiin ja/tai rahastoihin? *

- Kyllä
- Ei

Edellinen

Seuraava

Sijoittamisen ja rahapelien välinen suhde

7. Jos vastasit kyllä, niin miten paljon sijoitat keskimäärin kuukaudessa?

8. Miksi sijoitat? Voit valita yhden tai useamman vaihtoehdon.

- Luodakseni taloudellisen puskurin
- Saadakseni enemmän tuottoa rahoilleni
- Rikastuakseni
- Se on hauska ja jännittävä harrastus
- Muu syy, mikä?

Edellinen

Seuraava

Sijoittamisen ja rahapelien välinen suhde

i Pakolliset kentät merkitään asteriskilla (*) ja ne tulee täyttää lomakkeen viimeistelemiseksi.

9. Pelaatko rahapelejä? *

- Kyllä
 Ei

Edellinen

Seuraava

Sijoittamisen ja rahapelien välinen suhde

10. Pelaatko Veikkauksen pelejä?

- Kyllä
 Ei

11. Jos vastasit kyllä, niin miten paljon käytät keskimäärin rahaa Veikkauksen peleihin kuukaudessa?

12. Pelaatko ulkomaisilla pelisivustoilla?

- Kyllä
 Ei

13. Jos vastasit kyllä, niin miten paljon käytät keskimäärin rahaa ulkomaisille pelisivustoille kuukaudessa?

14. Miksi pelaat rahapelejä? Voit valita yhden tai useamman vaihtoehdon.

- Rikastuakseni
 Se on hauska ja jännittävä harrastus
 Saadakseni enemmän tuottoa rahoilleni
 Muu syy, mikä?

Edellinen

Lähetä